Контрольный экземпляр

ТАХАН МОСКВЕ ХЬАДЕЛЛ XXII ОЛИМПИАДА ЛОВЗАРАШ

Масссе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 19 ИЮЛЬ, 1980 ШУ. ● № 86 (6216). ● Мах 2 кепек.

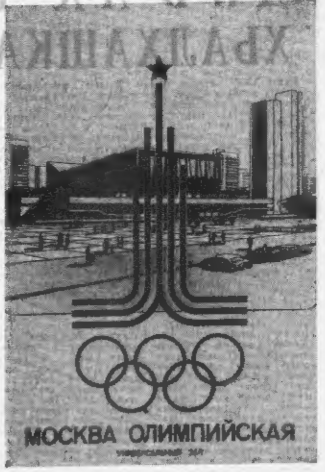

Олимпийски Москва

Универсальни зал

Художникан В. ПУДАКОВА плакат.
ТАСС фотохроника.

КПСС XXVI СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

10,6 ЭЗАР ТОНН КХЫ А

Къахьегама толамашца жоп лу Октябрьски революце орден леланча гази мехкдаьттан доахача «Старогрознефть» управлене мехкдаьтта доахараша КПСС аргІанара XXVI съезд хьаеллара хьалхъехьа КПСС ЦК июньски (1980 ш.) Пленумн решенека, къьыган мелан кІоарга долаши КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела ноакъоста Леонид Ильич Брежнева цига даьча къамаьла.

Иттлагlа пятилетка чакхйоалача шера 6 бетта цар планал совгlа хьал а даьккха, кийч а даь, лаккхерча сортах долаши ца доадеши мехкдаьтта чакхдоахаршка дІадениад 10,6 эзар тонн «Іаьржа дошув». шера тlайцача декхарашка планал совгlа даккха лаьрхlа хиннар 9200 тонн долча, къахьегама овсарле планагlа лаьрхlачул лаккхагlа я, хlаьта планал совгlа продукци мехкала яккхарах 235 эзар сома пайда баьб.

Дика дlайолабаьб цар июль бутт а, дош денкад бетта планал совгlа 1400 тонн мехкдаьтта даккха. Уж шоай деша дай ба. Духхьал хьалхарча деношка Даьхен резервуарашка деттал цар 12000 гаргга тонн мехкдаьтта, цу даькъе 50 тонн планал совгlа а долаш.

Мехкдаьтта доахача ерригача цехашка, бригадаша тlехкхоачашъю шоай планови заданеш тlайцца хинна доккхагlдола социалистически декхараш.

А. ТИЩЕНКО.

ГРАФИКАЛ ХЬАЛХА БУВЛАШ

Советски Конституце ахошу дезара яха ма йоаттlара накъаяхар дукха яхье а яьина, пятилетка чакхйоалача шера хьалхарча ялх бетта программа ханал ши кlира хьалха чакхъьнккхар № 131 йолча гlишлой-монтажни поезда коллективо.

Къахьегам ннйса вlаштlехьбаккхаро, механизмехи оборудованески биэза пайда эцаро, шерра йоаржальча социалистически яхьо гlишлонхошка йиш хилийтай производствени заданеш массе а бетта тlехкхоачашъе. Хlаца ле а шоллагlча ах шера чотах 100 эзар гарггача сома мехка балхаш даьд предприяте.

Дукха балхаш даьд Грозненски аэропорт хьалъеча, Ленина цlерагlча завода тlадолха накъаш дохкача, Самашки станце машинаькъа говнаш дохкача, дукха яхы дола гlирсаш хьалдеча. Машинаькъа транспорта Грозненски отделене болхлошта чуlе цlенош хьалде лаьрхlад.

Пхе шера заданеш кхоачашъьрашта юкъе — коммунист Мамедов Наурмен керте латта № 2 йолча участка коллектив а хlаьта нитта Абдулаев Георге кулгаяду комплексни бригада а.

Предприяте гlишлонхоша кlезига новкъостал дац юрта боахама. Наурски районерча «Красное знамя» яхача колхоза ши-эзар тонн моша доаьвар чудолла силосни саьнгар яьккхар аьшкабетонах оагlонш хьал а дотташ.

Я. БУБНЕНКО.

ХЬАЙБАЙ ПРОДУКЦИ АЛСАМЪЯККХАРА

КПСС XXVI съезд гулъяр дувцаш хиннача КПСС ЦК тlеххьарча Пленумо декхарийла бу юрта боахама болххой кхы а дикагlа болх бе, юртабоахама продукци дукхагlа яккха а из пачхьалкхенга йохка а.

Совхоз - техникума хьайбаш леладераша толамца кхоачашъяьй укх шера хьалхарча ах шера пачхьалкхенга шура, дулх дохкара план. Пятилетка тlеххьарча шера тха хьайбаш леладераша тlайцца планаш чlоагlа дукха низ тlабахийта безаш я, бакъда, хьинар кхо ца дезь, уж сийленца кхоачашъе лерхl цар.

1980 шера хьалхарча ялх бетта совхоз - техникум пачхьалкхенга 1700 центнер шура, 260 центнер дулх дохка дезаш яр, хlаьта оаха дехкад 301 центнер дулхи 1734 центнер шурен. Хlанэ тха шурий - товарни ферме хlаре кхаабача lаттагара 8,5—9 килограмм шура йоакх. 1979 шера кхоабача хlара lаттагара оаха 2200 килограмм шура яьккхар. хlаьта хьалха дlадахача шера оаха дукхагlа льыккхача а цхьан lаттагара йоаккхаш хиннар 1800—1900 килограмм мара яцар.

Из въттув баьннаб тха дуккхача шерашта лаьрхlа оаха культурни дьыгlенаш лелаеш хилар бахьан долаш. Цу тайпара йола дьыгlенаш соахна 80 гектар яр тха, укх шера — 130 гектар. 1981 шера кхы а дукхагlа хургьа дуккхача шерашта лаьрхlа йола культурни дьыгlенаш. Цу гlулакха лаьрхlа укх шера дlаюаргья оаха 30 гектара тlа тайп-тайпара баьцаш. Цо вlаштlехьдоаккхаргда хьатlадоагlача аьхкий хьайбашта шортта доакъар лоаттаделга, цул совгlа, кхы тlа а йол lалашъе торо а хургья. Цу тайпарча дьыгlенашкара оаха хьекхай 170 тонн йол, из хьайбаш lангара доахаргдолча хьатlа а ена, аргlаш а даь дlаоттаяьй.

Лерттlа хьоелал а йоаллаш, шортта доакъар хиларга хьежжа мара хилац шура а. Из кхета а деш, совхоз-техникумо хlара шера йоаххо из доакъара. Хlахалехьа оаха кийчъяьй бlаргlчача 1979 шера кийчъяь хиннар миссел йол, цул совгlа дикел лакха йола 500 тонн сенаж. Хlанналца рапсеи рожи вlашагl а теха сенаж кийчъьяцар оаха. Цу гlулакха опыт яцар тха. Из болх дика бовзар Къилбасела - Хlирашкахьарча боахамашта. Цар хьийхар тхона рапсеи рожи вlашагl а теха, сенаж мишта кийчъю. Цуи технологи укх тайпара я: рапсеи рожи хьахьокх КСМ-100 яхача косилкацо е ННР-аца, баьццара доакъар хlара 15—20 сантиметр сомал да 20—30 сантиметр. Ишта хьалбуз кlоаг. Мlст а ения, из совсаргйоацаш болх шин-кхаь дийнахьа чакхбенкла беза. Технологи толха ца ели, lочуелла сенаж хьайбаша гlаддахе юъ, хlаьта эттара керттердар да цунах йоаха пайдане хlамаш дlа ца къестилга.

(Note: the preceding paragraph runs from the first column into the second column, beginning «мал дола тlоа массаза бул гух а хьоарпаш, лаьрхlа даьккхача ор чу йолл, цу тlа хьоарпи кагий аьта ча, цул сомал да 20—30 сантиметр.»)

Тха совхоз - техникум вlашагlъеллача укх итт шера кхычахьара доакъар хьатlададезаш хиннадац тхо. Бакъда, республикерча дукхача боахамашта хьайбаш lангара даха дукхала новкъостал-м даьд. Масала, дуккъал 1979 шера эзар тонн совгlа йоли сенажи ехкай оаха царга.

Хадданза йоаххо ю оаха хьайбаш юхаметтаоттадара а. Планагlа хьалхарча ах шера 112 lасилг хила дезаш дар, хlаьта хlана оаха хьалкхеду 113 lасилг. Ишта теркам тlаухийт детташ дола доахан дукхагlа хилийтара а. Ший хамехьа доахана осеменени ю. Из болх дика чакхбоаккхаш ва осеменатор Марзабеков Махьи. Соахка хlара 100 lатта тlехьа 81 lасилг хьалкхелир оаха, укх шера 85—90 lасилг хьалкхеде лерхl.

Тха шурий - товарни фермашка хьинаре къахьегача накха вlаштlехьдоаккх хьайбай продукци пачхьалкхенга йохкара планаш ханал хьалха кхоачашъелта. Шоашкара хьонхам а гойташ, хьинаре къахьегачарех ба дуккхача хана денз укхаза болх беш бола доярки Гандарова Веслаяа Лоди, Ахриева Мухтара Маика. Хlара шера тlехкхоачашъю цар доахангаре шура яккхара планаши социалистически декхараши. Уж шурий-товарни ферме болх беча кагирхой дика хьехамчаш ба. Царгара опыт хьаийца, дика йоилаш къахьегаш ба къона доярки Китиева Райхьант, Китиева Цаэш, Гарчханова Паьтlамат, кхыбараш.

Хьайбаш леладерашта юкъе шерра яьржай социалистически яхь. Хlара итт ди чаккхазa доал иттогашки хьож, хьалхара моттигаш льхачарна ахча премеш лу. Социалистически яхь йоаржаеча хьинаре къахьегаш ва совхоз-техникума парткома секретарь Умаров Абукара Беслан.

Совхоз - техникума хьайбаш леладераша вlашагlдоаккхаргья хьайбай продукци, цу гlулакха мел эшар долаш да тхо.

М. ЦОКИЕВ,
Назрановски совхоз - техникума директор.

1980 шера Москве Олимпийски ловзарашка дакъа лоацарашкеи хьаьшашкеи

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, советски халкъа цlерагlа дег тlара моарпал хоатт аз дунен халкъашта юкъерча олимпийски коммиета членашка, дунен халкъашта юкъерча спортивни федерацейи къамий олимпийски комитеташи кулгалхошка, 1980 шера Москве Олимпийски ловзарашка дакъа мел лоацарашкеи хьаьшашкеи.

Олимпийски ловзараш — халкъаш машарга, барт хиларга, хоза кхача гlертилга хьагойташ йола дунен халкъашта юкъерча спортивни вахаре бедталара событи. Цар массаза а шоашта чlоагlа тlайхьал хlанэ тlа а увз / вай планета тlарча миллионаш а миллионаш а болча наькха уйла.

Советски Союзе дег тlара сий деш а лоарзагlа ца доалаш хьалдаьцаш а ба дунен халкъашта юкъера олимпийски болам. Физически культурен спорти тха мехка Коммунистически парте, Советски пачхьалкхено, дерригача тха халкъо хаддаза уйла тlаухийташ хинна масса а.

Олимпиада-80 чакхъяккхара сий доза боцъ шоашта тlайцача советски наха массадолла хlама дир Москвера Олимпийски ловзараш башха-дика олимпийски идеалаш йиззагlа хьахьокхаргйола дунен халкъашта юкъера йоккхагlйола спортивни форум хилийтара. Ловзараш кийчдаре берригa болх баьб олимпийски боламе традицешка, олимпийски харте правилашка положенешка из яхара. СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо МОК-а еннача гарантеш ларде тlа.

Дог гlоздаьнна балгалданкха лоа халкъа боахама дукхача доакъой болхлошка, инженерно-технически балхахошка, специалисташка шоаш ца кхобеш къахьегар бахьан долаш башха-дика спортивни гlирсаши кхыйола олимпийски объекташи хьалъяь, реконструкци яь, эггара дикагlча техникаца кийчъяь хилар. Цхьан дешаца аьлча, XXII Олимпиада ловзарашлакхача спортивни, организационни, технически боарам тlа чакхдахара хьаккхелад хилийта дарг мел доаца хьалаш. Ловзарий кьыстача, тайп-тайпарча культурни программо хьагойтаргья тха халкъа дукхача къамий искусство.

Олимпиада-80 кийчъеш тайп-тайпара болх беш Москверча олимпийски ловзарий организационни комитето хьинарен беркатен дунен халкъашта юкъера вlашицхьана гlулакхаш леладир МОК-аца, дунен халкъашта юкъерча спортивни федерацешца, къамий олимпийски комитешца, дунен дукхача мехкий деловой гlоазарашца, массови информаце средствашца. Цо гlо дир дунен халкъашта юкъера спортивни, экономически, lилма-технически бувзамаш дlахо дегlадоаладара.

Сона лоара олимпийски боламо лелаеш йола доттагlлени вlаши дувцар кхетадарен идеалаш тайп-тайпарча мехкий спортсменаш вlашагlкхетача массаза а хилар. Тоам хулаш да Москве олимпийски байракхашта кlал ерригача континентий дукхагlча мехкий спортсменаш гулбалар. Цо цlаьнха а тешал ду шоай дукхача бlаьшерений опытон традицешен сийрдабаьнна бола вlашагlкхета а вlаши цхьана гlулакхаш леладе а лоаш бола халкъий лоlам юхасоцабе йиш йоацаш хилара.

Дерригача дег тlара лоа сона XXII «Олимпиада ловзарашка — цу башха-дикача спортивни цlейна юкъе дакъа лоацарашка спорте керда коталонаш ях, Олимпийски Москве дог гlоздоахаши тоам хулаши денош дlадахьар.

Л. БРЕЖНЕВ.

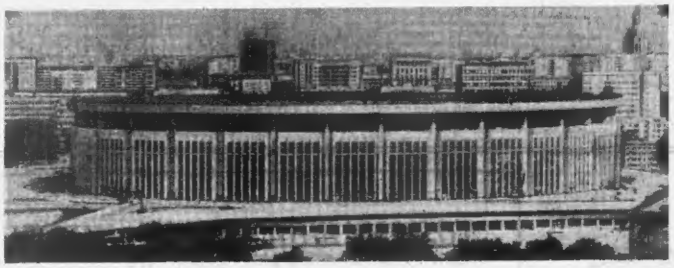

Москва Мира цlерагlча проспекта тlа къаьлъьй «Олимпийский» комплекс — хlанзарча архитектура произведени. Бассейни 45 эзар зритель чуводаш йола ше сенна кхы йоаца къайле стадион я комплекс. lалашмете хоза я стадиона зал. Кхо эзар помещени я стадиона цхьан тхов кlала. Спортивни арена торо хулийт цу тlа футбольни аре е а моллагlа спортивни площадка е а, хlаьта арена шин даькъе екъча цхьан хенна спортивни яхьаши концерти хила йиш я цига.

Олимпиада йолча хана укхаза хургья баскетболистийи боксерийи яхьаш, хlаьта ерригаш а спорте 19 тайпара яхьаш чакхъяха йиш я стадионе.

СУРТА ТlА: «Олимпийский» спортивни комплекс къайла стадион — Европе эттаре йоккхагlйола тхов кlалара стадион.

В. СОБОЛЕВИ,
В. КОШЕВОЙИ сурт.
ТАСС фотохроника.

Олимпиаде бахаб Нохч-ГlалгlайчеН викалаш

Берригача вай мехка саина. Нохч-Гlалгlайчене а кхайкабаьбар къахьегаш, дика дешаш, кхьдолча эздийча гlулаккашца белгалбаьнна болча комсомола активисташта Олимпиаде баха бокъо лургйолаш бола болам. Цига котбьннарашта юкъера дикагlа барий группаш яха а гlоргйолаш а я Москве, Ленинграде, Киеве, Минске хургдолча Олимпийски ловзарашка хьажа. Цига баха бокъо льнихай республикерча 150 кагирхочо. Царна юкъе ба Ахриев Гlапура цlерагlча «Электроинструмент» заводера контролер Мальсагова Хьава, трикотажни фабрикера комсомольско - кагирхой бригада бригадир Гандалоева Тамара, Назрановски АТП шофер Кодзоев Маьхьмуд, Назранерча № 4 йолча юкъерча школа хьехархо Султыгова Хадижат, кхыбараш., верригa а вийтта наьсархо. Гудермесерча АТП шофер Джамалуев Хьамид, расхозторга болхло Агафонова Ирина, Шерипов Зайндбек цlерагlча ГНПЗ цеха начальника заместитель Висханов Руслан, «Грознефтеоргсинтез» производствени объединене болхло Крячкова Галина, кхыбараш.

Век АБАДИЕВ.

ГОРОДА ПАРТИЙНО-БОАХАМ АКТИВА СОБРАНИ

Укх деношка г. Грозне КПСС Нохч - Гlалгlай обкома политически сердалон Цlа тlа городской партийно-боахама актива собрани хилар. Дийцар «КПСС ЦК июньски (1980 ш.) Пленума итогехи нов, Л. И. Брежнева аьча докладa тlара решенеши указанеши кхоачашъяра городской партийни организацена хьалхашка латтача декхарехи» дола дош. Цу хьакъехьа доклад йир парте горкома хьалхарча секретара И. И. Семенова.

Доклад юхаш къамаьлаш дир парте Старопромысловски райкома хьалхарча секретара С. М. Магомадова, «Грознефтеоргсинтез» объединене керттерча инженера В. Г. Алешкина, Грозненски ацетонийн завода электрослесара А. Андреева, «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода парткома секретара Л. В. Кончаковас, Нохч - Гlалгlай транспортни управлене начальника Е. А. Надирова, Нохч - Гlалгlай гlишлонгъяра управлене парткома секретара В. И. Емельянова, «СевКавНИПИнефть» директора А. С. Мамврийске.

Партийно - боахама актива собране резолюци тlайийцар. Цу тlа партийни, советски, профсоюзни организацешта хьалхашка КПСС XXV съезда решенеши, иттлагlча пятилетка задаенеш толамца кхоачаш а яь мехка коммунистий форума даха ва доаттlаре накъадахара хоадам бола декхараш оттадир.

ЯХЬО НИЗ СОВВОАКХ

Агитпоезда эхиэ Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза парткома секретарь Ж. А. Ибрагимовна эттара хьалха бlаргалйра «Агитатора блокнота» тlа, циггача дувцар из кийч мишта е еза а. Из идея езаелар парткома секретара, цхьабакъда из чакхълкхар сел ишта атта гlулакх дацар. Оалаш ма дарра, ловдам боацача хlамо юхедетташ дар гlулакх — агитпоездана лаьрхlа вагон яцар колхозе. хlаьта из ца хилча фу агитпоезд хул дунах.

Тlаккха, цхьа lай шоаш шефаш болча рудни йоацача материални заводе ваха волаш Ж. А. Ибрагимовна бlаргайра боахама кхоа цхьаннахьа теllача оагlора а яьнна латта, чlормаьнна, кхычегтел чархаш а йоацаш йола вагон. Кхывар хиннаваларе материал а ца еш, юххе гlолла тlех а ваьнна дlавахa а метар — тиша аьшк дар из-м аьнна. Хlаьта парткома секретара чуессар кхы тайпа уйла яр: нагахьа саннa дика тоа а яь басар а хьекха, чухьа линолеум а теха, йовкъаш а ехха, чархаш тlа оттайча, шийл дикагlа кхы йоацаш агитпоездана вагон хургьа дунах.

Цу хьакъехьа правлени шефашца дага а яьнна, дукха ха яллехьа колхоза ноа кхьачар сха лаьтта вагон. Цхьа ха яьнначул тlехьагlа колхоза говзанчаша тоа а ль дlаоттайир из. Ши цlа дар вагона чу: цаl — телевизорга хьежа, шоллагlдар газеташ деше, шашкех, шахматех ловза. Укхаза йиш я лекцега ладувгlа, беседа е, къахьегама листок, «Молни» арахеца. Кхы а дlамиго цхьаькха цlаьлг а да — медицински пунктана лаьрхlа.

Болх беш йолча хана бlаргаяйра сона агитпоезд. Говнахьа декаш тракторий, автомобилий, комбайнови агрегатий моторaш дар — цхьатарра чуэцаш латтар мукх, хlаьта кхаьча lажагlденнача ялаташта юкъерча сийнача баь чlегилго саннa шийна тlаувзар агитпоездо.

Малх икс эттабар дом тlабила, малхо боагабаь бола комбайнераш, механизатораш, шофераш агитпоездана тlаахa болабеннача хана. Бокъонца ше ма дарра аьлча, укхазара эцар цар духовни кхача а къаьстта уборочно-транспортни комплекса членашта кийчбаь аь чура хьаьна кхача а. Яь чура хьабетта кхача бад са а бикзар, цхьабакъда, аз дош ма лу шоана, башха-дика гарнир а йолаш дола ннйсса ах дулх юхе ма дисар са кадa чу ниначул тlехьагlа. Хlаьта цул цхьа сахьат къалхагlа парткома секретарь поварашка лушa вар: менюва юкъе хlана бац тlоа, шура, фуаш, массаза а санна цхьа гулаш мара хlава яц? Механизаторашта керда нарсаш а бицбенлга шийна хайча, циггача машина гlа а хайна вахача по хьаера уж.

Лаьрхlа ду гlулакхи кийчъяьча автомашинаца хьатlаккхухь механизаторашта обед. Массазарьяр саннa йола бортовой автомашин я из дlагlаьхьекача, цхьабакъда, тlера lодоах гlандаш, вестолаш, цу сахьата lотох бренент, тlаккха цlагlарчул дикагlа еце, вогlа йоацаш моттиг ниьелу хlама дац. Нагахьа саннa хьа оархкетта чу повapo чудилла дац хlама тоьаш ца хуле — дlатlа а ваха аьна, кхы а дулларгда. Компот lодетташ ялла ха яц повара — флига лаьтта lоттаьй, кружкаш а циггача йолаш я, ший хьашт мел хад мала мукъа ва моллагlа а. Компот мала безам беце, лалла латташ кхо тонн чуйодаш цистерна я наас чу а долаш. Каст-каста автомашинашца термосаш а яхьаш боагlа цига балха боахкача моттиге механизаторашт сапаргlата доаккхача маларца lалашбар духьа.

Чаьтарашта кlаьи вагоннашкeн дийла меигеи латт меттаншта тlатайса лоа мо кlай кисеши гlайбаши тlа йоахкаш лоачарашт a болаш. Потемкински юрта тара дапхьогl ер аьнна дагадехар сона: сарраха тракторая, комбайнаш дlа а оттаь, мlадаш биза а демаши баьха а болаш бахкииа хьаоттарг ма бий механизаторай — иштача метта мишта бувшаргба! Парткома секретара цу хьакъехьа дийцар:

— Хьалхагlа цlаккха а бlаргаяйнна хьона цу тайпара машин? — тlаккха цо хьахьеккар, белгала, массаларьяр санна йоаца чархаш тlара хlама. — из яр дlа-са лела душ, цу чу зувча йиш я уборочно - транспортни комплексаца мел болча наьха. Са-на, деш йолакх — долаш да.

Долла хlама, лоадам боацар а тlехьа цхьакка тувлаца долийташ, теркалдаьд укхаза наха паргlатон тоамбарц хилийтар духьа. Юххьанца агитпоезд латта моттиг электропередачий линена юхе ннйсъеннар, хlаьта лалла из ца хилча тlаккха? Тlехха хlама хургдац, агитпоездаца цхьана хул дlа-са лела электростанци. Хьашт долча хана сийрдайоаккхар цун цо агитпоезд латта моттиг; телевизора, кинопередвижкана кхоачам балла энерги хургья. Мукх чуэца болабеннача шоллагlча дийнахьа хьалтехар кинофильмаш тойтара план.

Социалистически яхь вlаштlехьъяккхара, из дlайоваййтара, вlаши нийсьяра къаьстта уйла тlайохийт. Хьалхарча дийнахьа комбайнераша, шоферашна, механизаторашна балха итогаш дикагlа бlаргагургйолча моттиге хьалъоч хlара lуйрийна итогаш яра группа кулгалхочо Екатерина Тихоновна Захарченкос. Агитпоезда дас, учетчика комсомолкас Костоева Лидас, балха итогашка а хьежe, молнеш арахец къаьстта белгалбаьннача колхозхой хьакъехьа. Хьалхалаттарий цlераш хlара денна хувцалу, хущ-хувнаш толамаш доахаш лел яхь. Тахан молне хоам бир, эггара дукхагlа ялат аьрдаьд комбайнера М. Гриценкос аьнна. цхьабакъда, шоллагlча дийнахьа хьалха вар И. Колгин, цул тlехьагlа котваьлар А. Марнычев.

Шерра социалистически яхь яьржай шоферашта юкъе. Чакхдаьннача дийнахьа баьча балха итогерlа каст-каста хьалхарча моттигe хулар шоферaш комсомолец Н. Аксютенков А. Белови.

Агитационно - массови болх бара лоадама ха йисац. 15—20 минутал йlаьхагlа йилац политинформацешц политбеседаши. КПСС ЦК июньски Пленума материалаш кепатехача шоллагlча дийнахье а механизатораштa уж дlайовзийтар «Знание» яхача общества члена, колхоза председатела Ю. Я. Зиборова, цар даьча хаттарашта жоапаш тийлар.

Массаза а шо-шоай моттигашка хул халкъа тlахьожамхой, цхьаккха хlама тувладайтац цар сийрдача бlарго. Ялаташ чуэца доладеннача хьалхарча дийнахье а арабаьлар «оарц доаккхаш бола хоам» — № 01-24 автомашина (шофер М. Измайлов) кузов чура яьтта lоух ялат. Цу гlулакха оарцагlдовла. — йоахар халкъа тlахьожамхоша. Хlаьта кхы хье ца луш бала а баьлар оарцагlа.

Агитпоезда лалла я дlа-са лела агитпункт. Из фу дола? Вlашкаехкача кхаь секцех латта йоккха йоаца шкаф, цул къаьсттача тархеш тlа да керда газеташ, журналаш, яхье котбаьнарий цlераш. Цига чоалхане хlама дац. из хlара боахаме де йиш йолаш да. хlаьта хlара бригаде дича а но хургдацар.

Воккхеи пайдане болх чакхбаьккхаб «Путь к коммунизму» яхача колхоза партийни организаце социалистически яхь вlаштlехьъяккхара.

А. ЗИМАРИН.

ДИЪ-АХ ШЕРА ДАЬРАШИ ХЬАЛХАШКА ЛАТТА ДЕКХАРАШИ

Парте XXV съезда, цул тlехьагlа хиллача КПСС ЦК Пленуми решенеш кхочуш а еш, иттагlча пятилетке къахьегамхой вахар тодеча, экономикен социально-культурни гlуллакхаш дегlадоаладеча еидда дакъа лаьцад республике гlишлонхоша. Диъ шеран ах шеран карераций 1,5 миллиард сом совгlа йола капитальни вложенеш, кхочашдаьд 700 миллион сома маьха гlишлой-монтажни балхаш. Дlаенниай 1,25 миллиард сом мах бола керттера фондаш, вешта аьлча ерригача иттаlгlча пятилетке енаршка гlотташ. Цу шерашка эксплуатаци е йолаьй «Красный молот» яхача, медицински инструментий заводашкарча доккийча иналашта, Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене, «Чечингсельстрой», «Чечингремстрой», «Грознефтехимстрой», вlашагlкхийтта «Чечингколхозстрой» яхача тресташих сборни аьшнабетона конструкцей производстве хилалашта, «Грознефтеоргсинтез» яхача объединене заводашта тlаккхийтта Г-30/40 каталитически реформинга, мазута вакуумни перегонка ер санна йола мехкдаьтти чаккдоаха установкаш. хlаьта иштта КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева на хьалхьараш хестабаь ЭЛОУ-АВТ санна йола импортни даймехкоборудовани цулатта пиз бола комплекс. Укх шера хьалхарча ях бетта эксплуатаце дlадениад быта Цlа машинашта технически гlулакхаш ду станци, 50 эзар квадратни метр йола ших чубаха цlенош, кхийола объекташ.

Тахан вай раьза а долаш ала йиш я, партийни, комсомольски, профсоюзни органаша капитальни вложеней эффективность лакхъяра, хьалъеча гlишлой дикалк гlишлошъяра балхий организаци тоалра, къахьегама хьалха латта методаш юкъеяхъяра тlадераадь деча организаторски политически балхех доккха беркат даьнна хилар. Тlехьарча шии шера духьашха тlеххоьчашъяьй республике ерригача капиталовложенеех пайда жара планаш, дlадахача шерел дикка тlех а доалаш толамца кхочашъяьй подрядни балхий диъ шера план.

Пятилетка йолаелча гlоне духха балхаш даьд юртбоахама производства материальни база чlоагlъяра, колхозашнеи совхозашнеи хьал а дь болх бе йолаллийтай йоккхий хьайбаш леладу комплексаш, салхавараш леладу объекташ, доагъяра пехаш, доахак, жа, хьаьхарч чулоеттаю помещенеш.

Духхьал, госкапвложеней метах хьалдаьд ерригá пайда 750 эзар квадратни метр йола йиха чубата цlенош, 32,5 эзар моттиг йола юкъарче образоване школаш, 4,5 эзар моттиг йола деша даха ха йоачача берий учреждеш, 700 меига бола больницаш, 2130 сиг цкъа тlаеча йиш йола поликлиникаш, дукха кхы культурно-бытовой коммунальни гlулакхаш де лаьрхlа йола объекташ.

Толаме къахьегаш я республике Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене, «Чечингазстрой», «Грознефтехимремстрой», № 7 йолча треста монтажни управлене, «Центроспецстрой», «Союзпромэксковаци» трестий, «Чечингражданпроект» «Грозгипросельстрой» институтий, дукхача кхыча гlишлошъяра монтажни подразделеней коллективаш.

Хьалха латтача коллективашна юкъера социалистически ахьо хьаьнй пайдане инициативаш кхиниаши, цу даьнъе бригадни боахама расчет. «Бригада пхе шера заданик» — «Иlезигагlча нахана», «болхлой эстафета». Къьастта шера пайда ийбир царех ЭЛОУ-АВТ яхача установка комплекс, кхьаграш хьалъеча. Заданеши тlаийца социалистически декхараши кхоачашдаре, йолаш йолча резервах ма-могга дикагlа пайда ийбара коллективаш сарцегlъяхара лоархlаме гlо даьд дукхха гlишлош хьалъеча хьаьча парторганизацей секретарий советаца, хакка вlашагlъехкача партийни группаша, гlишлошъечарча партийни профсоюзни штабаша.

Ишта дале а, капитальни гlишлош хьалъечара хьал дерригá хьайцача сов шортта тоалу. КПСС ЦК июньски (1980 шера) Пленуме къамаьл деш Л. И. Брежнева кертагlадаьха кхоачамбоацараш дизза доагlилга да вай республике гlишлош хьалъяра а. Капитальни вложенеш дукххача объекташта кхьар дlадоладенза да хlана а, шерагара шерага кхоачеш ца еш юс керттера фондаш, болх бе йолаллийтара планаш, тlатlа алсамбоалаш латт хьалъяь ца йоалаш юсича гlишлой боарам.

Ергья вай йоккха йоаца анализ. Хьонаргда вай цифраша фу йоах. Ерригá республика хьанйцача керттера фондаш болх бе йолаллийтара планаш кхочашхила дикка хlама эшаш я.

Болх бе йолаяла езаш хиннача 405 миллион сома маьха гlишлоех йолаеннараш 300 миллион сома маьха яраш мара яц. Планах лоархlа ца еш йисай 65 совгlа организаци. Царна юкъе я «Грознефтеоргсинтез», «Грознефть» яха объединенеш, Къилбаседа-Кавказа магистральни мехкдаьтта проводай управлени, «Главнефтеснабсбыт» «Чечингриссовхозстрой» дирекцеш, «Грозэнерго», бытовой гlулакхаш ду министерство, «Кавказтрансгаз» управлени, Совминеи горисполкомаи УКС-аш, кхыйраш.

Гlишлош организацеш тоьал йисай капвложеней планах доархlа ца еш. Капиталовложене гlулакха чlоагlгlа тlехьайисай Къилбаседа-Кавказа магистральни мехкдаьтта провода управлени — 7 миллион сом совгlа, Главнефтеснабсбыт дирекци — 2 миллион сом гаргга, НГlАССР Совмина УКС — 3 миллион сом гаргга, «Грозэнерго», ГРМЗ, юрта боахама министерстве горисполкома ЯКС.

Гlишлошъяра - монтажни балхашка дикагlа ерригача республике кхочаш ца деш цамагlа лоархlа хинна 15,4 миллион сома маьха балхаш.

Аьнна нагахьа санна вlоаргагlа хьежача, бlаргагургда 30 организаци хилахь лоархlа ца хилар а 28 миллион сома боараме гlишлошъяра монтажни балхаш царна тlадеса хилар а.

Цхьа миллион сома маьха балхаш тlа а дусаш чlоагlгlа тlехьайисай Къилбаседа-Кавказа мехкдаьтта проводай управлени, «Грознефтеоргсинтез», Главнефтеснаба дирекци, юрта боахама министерство, Совминеи горисполкомеи УКС-аш. Нагахьа санна ерригача тlехьаюсача организацеша шоай планаш кхочашъяь хинналаре, ерригача республика план 106 процент кхочашъяь хургьяр.

Цу масалех гуш да мича, малагlча организацешка, малагlча боараме толхадаьд республике гlишлош хьалъяра юкъара хьекхамаш. Шеко йоацаш да цу гlулакхах бола беррига бехк цу организацешта керте латтараштен вай хьалхе лелаеча генподрядни гlишлошъяра управленеш, трестий, объединеней кулгалхоштех тlабусаш хилар.

Духхьал цхьайолча организацей кулгалхоша шоаште тlадилла гlуллакх тесса леладеш хилар бахьан долаш да гостиница, универмаг, техникумна Цlа, «Шалинский» совхоза чуоттадаь доахан кхоаба комплекс, Грозера маьлх ю завод, осетрой - жемайни завод, № 15 йолча совхозера репродуктории хьахкарчий ферма, Назрановски етта кир-пичаш ю завод санна йола лоархlаме культурно-бытовой а производственни а объекташ хьалъяра балхаш во лелаш хилар. Духхьал цудухьа йолаяла езаш хиннача хаиа болх бе ца йолалуш йисай «Чечингсельстрой» треста вспучени перлита дех, республикански торгово - закупочной база, дукхха кхыйраш.

Кхы а вогlа лел гlулакхаш хиля чубаха цlенош, школаш, школе даха ха йоацача берий учреждениш, уважцlено лоаргlа кулатуран объекташ эксплуатаце дlалуча.

Шу совгlа ха хьалха XVI областной партийни конференце уж а кхы а санна долча кхоачамбоацарашта тlадзабар партийни организацей ведомствайн хьалъеш латтача гlишлонийн кулгалхой. Ира критика йир гlишлонхошта цар ниха чубаха цlенош, школаш, берий, бешамаш, больницаш хьалъяра балхаш сов всала леладеш хиларагlа.

Фу ала йиш я тахан? Мишта лел болх критики лъчул тlехьагlа? Аланза далаш, цхьайолча гlишлонхоша шоай адресагlа яьча критика хьакъехьа цхьаккха а вывод а яьац, 1980 шерах наха чубаха цlенош, культурно - бытовой гlулакхашта лаьрхlа объекташ хьнаре хьалъяра шу долда аьнна йола конференце установка кхоачаш а яьац. Духхьал карарча шера кхача езаш ма йий республика къахьегамхошка 211 эзар квадратни метр наха чубаха моттигаш, 1550 моттиг йола деша даха ха йоацача берий учрежденеш, 5000 моттиг йола школаш. Цхьабакъда, балхаш ерригача объекташна лелаш кхочамбоалл, къаьстта школаш, деша даха ха йоацача берий учрежденеш, уважцlено лоаргlа объекташ хьалъеча.

Хеташ да, цхьайолча коллективашна балхаш ясала деш хилара бахьан, боахама кулгалхой ала гlерттача бесса, объективни хьалех довхкаш а доацаш, гlишлонхоша, шоаш, заказчинаша цу гlулакха лерттlа теркам тlабохийташ ца хилара. КПСС горкомашеи райкомашеи, юкхьарча партийни организацеша царгара боагlача фесса болх хьабехаш ца хиларахи латташ да аьнна. Капитальни гlишлош хьалъяра дешашта даим теркам тlалоаттабац районашка. Цу лоархlамеча а чолханеча а дакъе гlулакхаш мишта лел хьажац, духхьал болх ясала лелаш хилар белгалдаьннача кхоачам хеташ да, из хьахьокх, 1979 шера духхьал КПСС Грозненски горкомо Надтеречни райкомо мара уж дешаш бюра заседанешна дийца ца хилара. Нагахьа санна вай капитальни гlишлош хьалъяра гlулакх тоадеш безам белаш дале, де дезар да КПСС райкомашеи горкомашеи, горрайисполкомаша цу балха бокъонца теркам тlаахийтар. Толам шуьн - шегlа балац, из кхетаде деза массане а.

Вай дийцар, городашкеи, районашкеи, министерствашка, йоккхийча промышленни юртабоахамеи объединенешка, управленешка гlишлош хьалъяра балхаш сихдарах цар эффективность лакхъярах гlо дара йола комиссеш е штабаш вlашагlйоахка езаш хиларах, цар заседанешка капиталовложенеех хьаькъалагlа пайда эцарех царна концентраци ярех, гlишлош хьалъяра ханаш мамогга лоацъяра, хьалъяь ялакза - йолча объектай боарам кlезигбара, эксплуатационни персонала кадраш [illegible] кийчъяра, къаьстта колхозашнеи совхозашнеи планаши тlаийца декхараши кхоачаш мишта ду хьожаш тlахьожаш лоаттабара дешаш. Уж балхаш дукххача районашка деш латт хlана, цхьабакъда, цхьайолча моттигашка формально леладу уж гlулакхаш.

Цу хlамаша дуккагlа долча даькъе иизаши средствашин сов дукххача объекташта екъарга, планови дисциплина телхаярга, объекташ хьалъяра ханаш кlаьхъарга, хьалъяь яларза йола гlишлош совъяхарга цу тайнарча кхылдарашка вут.

Масала, 1979 шу долалуш хьалъяь яланза йолча гlишлой боарим шера пайда хиннача капитальни вложенеел 1,5-зза совгlа бар «Грознефть» объединене, мехкдаьтта проводай Къилбаседа Кавказски управлене — 3,5-зза, «Севкавнефтегазпереработка» яхача объединене — 4,7-зза.

Уж дlадахара хьалда йола балхаш дрйн а, цу тайнара кхоачам боацараш 1980 шера а дlадаладза да.

«Грознефть» объединене шерагара шерага ювлаш 13 объект я, цу даькъе 6 наха чубаха ду цlенош а долаш. 2 миллион сом совгlа капиталовложенеш тоьаш яц, хlаьта а гlишлош хьалъяра алана юкъехьу 24 керда объект «Грознефтеоргсинтез» объединене 1980 шера йолча плана проектана юкъелхацар 7 миллион сом мах бола хьальаь яланза йола 19 объект, кийна, плана юкъейкхьай керда гlишлош. Цу тайпара да гlулакхаш юрта боахама министерстве, моттигашкарча Советашка, кхыча заказчикий. «Планировани тоалярахи, боахама механизмо производства эффективности балха дикалн лакхъяран ери йола воздействи чlоагlъярахи» бола КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советан соцам телхабеш д на практика.

Республике подрядни гlишлошъеча организацей долаш да хьалхашка латта декхараш толамца къестидара шел эшаш дар. Цхьабакъда, йолаш йолча торонехи кхочамехи эца боагlача тайпара пайда эцац. Итташ йолча гlишлошъяра - монтажни организацеша шерагара шерага кхоачашъяь ялаюки задарем, из ала доагlа аггара кхьалха 1979 шера програмиа кхоачаш ца яьча «Жилгражданстрой», «Чечингсельстрой», «Чечингремстрой» яхача трестех.

Карарча шера чакхдаьннача беташа хьахьокх, уж предприятешн дlахо а тlехьайиса мегаш хилар, цул совгlа, царех дlакхийттай «Чеченингушводстрой» яха гlишлошъяра управлени а.

Дlахо де дезар да 240 миллион сом совгlа капитальни вложенеех пайда эцар, ерриге майда 150 эзар квадратни метр а йолаш доле наха чубаха цlенош, дукхха школаш, деша даха ха йоацача берий учрежденеш, культурно - бытовой, производственни, юрта боахама лаьрхlа объекташ хьалъяр, иттлегlча пятилетке белгалъяь стройиндустре база дегlайоалларе програмиа кхоачашъяр, цу мелъхаш тlайоагlача пятилеткана лард йоллар. Укх шера беррига гlишлонхой декхарийла ба 1979 шерарча КПСС ЦК соцамга хьежжа 1981 шера кердача системагlа болх бара кийко е.

Гlишлонхой сийдеш декхар да 1980 шерах наха чубаха цlенош, берий учрежденеш, уважцlено лоаряра объекташ хьалъяра ударни шу де, республика къахьегамхоша шоаша доаха дог доа ца де. Укхаза а беннаш лоархlаш белаш а КПСС обкомо чlоагlъяь а карарча шера январь бетта деиа болх беш а йола республикански штаб.

Карарча шеро къаьстта дукха хьадех гlишлонхошкара темпайн балха дикалех лакхье. Вай накъадолх вовй парте XXVI съезда. Гlишлонхой декхарийла ба иттлагlа пятилетка чакхйоалача шера планаш дувцилга а йоацаш кхоачашъе, Советски Союза Коммунистически парте XXVI съезда доккхийча къахьегама толамашца накъабаха.

И. САЛТАХАНОВ,
КПСС Нохч - Гlалгlай обкома гlишлошъяра отдела заведующи.

Дикка вlашгlехьбаьккхаб доакъар lалашдара болх «Назрановски» совхоза Бурокlалхарча отделене.

Йоа lалашъеча хьнаре къахьег стогометатела тlа болх беш волча Цуиголгов Ибраьхlама. Йолхьингашца йоа гулъеча Евкуров Руслана, йоа дlатlахьоча Ужахов Ахьмеда, шии вlаькъ Альмадада цхьана аьла аргlаш дотташ йолча Албиев Мухтара. Дийна тlехкхоачашъю царех хlаране дийнахьара балхе нормаш.

Цу тайппара, шера план 30 йолаш хlанала 160 тонн йол lалашъяьй.

Из толам боаккхаш доккха дакъа лаьцад доакъар lалашдеча звенона кулгалдеш волча Аьнигов Тlахьира. Цуч хьоккхавл кесилна тlа къахьегаш дий дlадахьийтад во балха норма 130—160 процент кхоачаш ца еш.

• СУРТАШ ТlА: 1. «Назрановский» совхоза доакъар lалашду звено аьла аргlа дотташ а; 2. Цу звенона кулгалдеш волв Аьнигов Тlахьир.

С. ПУГОЕВА.
суртий тенала.

СОВГlАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

Къахьегамхошта «Къахьегама ветеран» яха медаль яlарех доле

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

1974 шера 18 январерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дуйхача шераша цlена къахьегарахи къахьегаме нарегlдоьнадарий хам беши СССР Лакхехьарча Совета Президиума цlерагlа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНЕ ГlОЛЛА

Грозненски нога гlире беча фабрика гlолла:

Архипова Клавдия Ивановнана — йоккхагlйолча бухгалтера.
Вержбицкая Серафима Митрофановнана — пенсионеркана.
Забелина Мария Андреевнана — пенсионеркана.
Крыгина Вера Васильевнана — пенсионеркана.
Кирпухина Антонина Дмитриевнана — кочегара.
Нестеров Петр Ивановича — пенсионера.
Светин Мария Савельевнана — пенсионеркана.
Филатова Антонина Дмитриевнана — пенсионеркана.
Чайка Анна Ивановнана — болхлочоа.

№ 40 йолча юкъерча школе гlолла:

Ибрагимов Нажмутдин Хамидовича — пенсионера.
Ивашенко Ольга Николаевнана — пенсионеркана.
Калашникова Антонина Александровнана — пенсионеркана.
Кожарова Прасковья Григорьевнана — пенсионеркана.
Ракова Валентина Алексеевнана — пенсионеркана.
Скворцова Вера Федоровнана — пенсионеркана.
Турлова Александра Лаврентьевнана — пенсионеркана.
Чаботкова Кларина Федоровнана — пенсионеркана.
Ястребова Анна Георгиевнана — пенсионеркана.

Станци Грозне дорресторана гlолла:

Бабенко Александр Викторовича — йоккхагlйолча кадрай инспектора.
Вадатурская Мария Яковлевнана — болхлочоа.
Гладких Евдокия Яковлевнана — официантkана.
Гудкова Антонина Ивановнана — повара.
Захарова Мария Максимовнана — официантkана.
Калугина Валентина Сергеевнана — йоккхагlйолча экономиста.
Калеенникова Александра Яковлевнана — болхлочоа.
Крюшин Василий Ивановича — пенсионера.
Литовкина Екатерина Семеновнана — пенсионеркана.
Милоностов Иван Федоровича — прейкара.

Музаев Таха Ахмед-Султановича — экспедитора.
Орлова Антонина Михайловнана — пенсионеркана.
Стрельникова Таисия Власовнана — пенсионеркана.
Тихонова Нина Борисовнана — пенсионеркана.
Яценко Анастасия Никоноровнана — пенсионеркана.

Къилбаседа-Кавказски машинасьъта Грозненски станце гlолла:

Богрецова Лидия Михайловнана — йоккхагlйолча мохьаш дlа-юха телапоа.
Голобева Анна Александровнана — гардеробщицана.
Крисуля Клавдия Константиновнана — йоккхагlйолча дежурнена.
Тер-Аносова Зоя Габриловнана — билетий кассира.
Фадеев Николай Никитовича — поездаш вlашагlъехкача.
Фадеева Надежда Васильевнана — парке гlоллярча дежурнена.

№ 31 йолча берхl шера школе гlолла:

Латышева Антонина Васильевнана — хьехархочоа.

«Грознефть» объединене спецтехникана ремонт еча централни базе гlолла

Олешенко Нина Петровнана — йоккхагlйолча бухгалтера.

Электрически сетий Грозненски предприяте гlолла:

Бартенев Михаил Гавриловича — электромонтера.
Федорова Евгения Александровнана — электромонтера.

«Промавтоматика» Проектсоюзни lилма-технически проектни институте гlолла:

Мосеева Кларин Шамсовнана — пенсионеркана.
Коротнова Анастасия Алексеевнана — стрелока.
Круглова Идея Георгиевнана — инженера.
Юрмальская Надежда Ручевнана — пенсионеркана.

№ 5 йолча юкъерча школе гlолла:

Вертинская Олимпиада Васильевнана — пенсионеркана.
Вопросова Александра Георгиевнана — хьехархочоа.
Минаева Екатерина Александровнана — пенсионеркана.
Петросова Любовь Сергеевнана — хьехархочоа.
Шевченко Зоя Дмитриевнана — пенсионеркана.

«Грознефть» объединене бурух тохара балхий Октябрьски управлене гlолла:

Абубакаров Масхьешеа — электромонтера.
Касьяненко Василий Сидоровича — бурильщика.
Каныкин Николай Дмитриевича — пенсионера.
Музалевский Владимир Ивановича — пенсионера.
Терентьев Григорий Алистаровича — бурильщика.
Тимофеева Зинаида Владимировнана — пенсионеркана.
Ханбиев Махмуд Султановича — пенсионера.
Курин Иван Илларионовича — тапельщика.
Серебряков Георгий Сафоновича — бурильщика.
Трушкин Владимир Алексеевича — насосни установе машиниста.

НГlАССР меттигерча промышленноста министерство Нохч-Гlалгlай химически [illegible] гlолла:

Кобелькова Мария Андреевнана — контролера.
Назарова Мария Семеновнана — прессовщика.
Осипов Осип Андреевича — пенсионера.
Просвиркина Ирина Николаевнана — прессовщика.
Смирнова Антонина Ивановнана — аппаратчика.
Сдобнова Вера Артемовнана — лаборанта.
Хабибулин Шавкат Ярулловича — слесара.

Къилбаседа-Кавказски машинасьъта Грозненски [illegible] гlолла:

Борисов Александр Ивановича — бригадира.
Ватинова Мария Михайловнана — пенсионеркана.
Голелобов Евгений Алексеевича — болхлочоа.
Гусева Мария Львовнана — машиниста.
Журов Степан Кузьмича — тепловоза машиниста гlончана.
Кротов Василий Федоровича — пенсионера.
Колесник Раиса Алексеевнана — кладовщика.
Лутай Владимир Семеновича — тепловоза машиниста.
Рудик Клара Александровнана — пенсионеркана.
Саванцан Петр Анохович — болхлочоа.
Тищкий Василий Тихоновича — пенсионера.
Христинина Анна Константиновнана — болхлочоа.
Ярыжкин Виктор Федоровича — пенсионера.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. ВОКОЙ.
Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАЙБЕЛЬНИК.

г. Грозный,
1980 шу, 18 июнь.

Кхоана — металлургlа Ди

ТОЛАМАШЦА ДЕЗДУ ЦlЕЙ

Назрановски П. Аариева цlерагlча «Электроинструмент» яхача завода литейно-прессови цеха коллективо толамца кхоачашъяьй хьалхарча ах шера план. Товарни продукци арахецара план кхоачашъяьй 123,1 процент, номенклатура — 100 процент, 1200 сома мохьа материалаш, 2700 сом алани кхоадоьд.

«Цхьаннаа е тlохьовусар ул-луэ а воацаш» яха постоянни болам текан цехо бизза юкъе боалабоьб ала йиш я.

Цехе хинна а ца lош, ерригача заводе а шуьра дикагlа лоархlачарех я штамповочни участка бригада. Цуна кулгалдеш ва коммунист Трифонов Борис. Дукха бе укх коллективо хьнаре къахьегарца белгалбаьнна нах. Масала, цу участка йоккхагlйолча мастера М. Эгиев ишть бетта итогех «Дикагlа вола мастер» аьа цlи яна оттаьй.

Заводе поломарна покрыте участок лоархlамагlчарех цаl 5. Бакъда, цун болх вlаллe вlаштlехьбоалаш бацар. Гlулакх еалгара деза хувцадолар укх участке кулгалде коммунист студент - заочник М. Зурабов хьошанча, хlана из участок хlера бетта планаш тlехкхоачашъеш, арахецаче продукци дикал лакхъеш хьайоагlа.

Белгалъенна мотоpгlолаш, дика къахьегаш я горно - металлургически институт яьккхача Л. А. Осканова кулгалду прессови участка коллектив а. Хьнаре къахьегаш бе укхаза прессовщицаш Измайлова Залихан, Бероева Дугурхан, Маннева Лида, кхыбараш.

Шемате хьалхашка лотте декхараш дизза кхочашдеш бе тха литейщикаш а. Литейни участка коллектива массаза е хенах хьалха кхочашъю бетта планаш. Цар арахеца продукци тха заводе хийта ца lош, мехкарча дукххене заводашка е дlаюкийт. Тlехьарча 2—3 шера из ве а венне цхьаккха рекламаци, жалобе оьлац ткоагл.

Йоккхагlйолча мастера Умахов Назира кулгалдеш литейни участка коллективо шоай профессиональни цlев сийна укх бетта план хана хьалха кхоачашъе лаьрхlад. Литейщикаша Умахов lийсас, Муцельгов Йоаьапе, Исаев Мехьмаде, Мошхоев Ахьмада шоай план 20 июле кхоачашъерга аьнна дош деннад.

Укх шера тха цеха коллективана январь бетта баьча балха итогех заводе карара кара тела Цlе байракх еннай. Из тхоаштe хьаннача дийнахьа фека дош делар из кхы карара ца йийта. Текан ала йиш я шоаш денна дош литейщикоша дизза кхоачашдоьд аьнна — Цlе байракх кlанз а цеха я.

Б. ТОЧИЕВ,
П. Аариева цlерагlча «Электроинструмент» яхача завода литейно-прессови цеха начальник.

ЭСТОНЕ СОВЕТСКИ lАЬДАЛ ЮХАМЕТТАОТТАДАЬ 40 ШУ ДИЗАРГА

Шоаьтхьа шу хьалха эстонски халкъа историечуъ боккхьа лоаркlам болаш хувцадалаш хилад: Коммунистически парте хьалхьлецца къахьегамхоша буржуазни правительство йоха а дь юхаметтаоттадаьд Эстоне Советски lаьдал.

Сихха дегlаенай республике промышленность, юрта боахам, lилма, культура.

СУРТАШ ТlА: 1. «Эстонсланец» яхача объединене «Виру» яхача шахта болхлой бригадир, СССР Лакхехьарча Совета депутат Эвальд Вахт.
2. «Балтийская мануфактура» яхача комбината цехе.

ТАСС фотохроника.

ЛЕРХIАЧУНГА-ЦХЬАН МУГIАРЕ А ЛАТТАШ

1980 шера хьалхарча ах шера Къилбаседа-Кавказа вежарашха йолча автономни республикаша лелаяьча социалистически яхья итогаш яьй

Чаккхдьиннад 1980 шера хьалхара ах шу. Цу юкъа шоайла яхь лелаяьча Къилбаседа-Кавказа вежарашха йолча республикай къахьегамхоша кертда толамаш даьхад экономически социальнии дегIаахара даькъе, шоай къахьегама низ цар тIабер-забаь хиннаб 1980 шера а бIарччача пятилетка а планашц тIанийца декхарашк кхоачашдаран тIех-кхоачашдарая. ЧIоаггIа политически къахьегамех хьинар айдаларца тIанийцар КПСС ЦК июньски Пленума парте XXVI аргIанара съезд гулъяра хьакъехьара соцам Дагестански, Черсий-Балкхарой Къилбаседа-ХIирий, Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхоша, хIаьта коммунистий цу форума бела ма боаггIара накъабахара къахьегама вахте а этта 1980 шерен бIарччача иттлагIча пятилеткан ерргга заданеш кхоачашъелга Iалашде кийча а ба.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

ВIаший яхь лелаеча республикай промышленни предприятей производственни коллективаша хьалхарча ах шера керттера заданеш кхоачаш а тIехкхоачаш а яьй. Соахка цу хана хинначунца нийсдича продукци арахецилга лаккденнад, товарни цуь дикал кхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра план, дикка дониххий толамаш даьхад производства эффективность лакхъяра даькъе а.

Производственни коллективаша тIателIа къахьегаро торо хилийтай планал совгIа дикка дукхагIа мехкдаьтта газ, электроэнерги, металл, машинаш, оборудовани, мебель, швейни а трикотажни а изделеш, халкъа эша е культурно-бытовой ловрхIам бола а ихьдола дукха товараш ДаьхеннIа дала.

Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьттахоша Даьхенна рапорт деннад мехкдаьтта даккхара иттлагIа пятилетка ханал хьалха кхоачашъяь хиларах. Хьалхарча ах шера планал совгIа цар даьккхад 20 эзар тони мехкдаьттен 18 миллион кубически метр газа, хIаьта из мехка доагора-энергетически баланс лакхъяра цар юкъедихьа доккха дакъа да. Дукха къахьегама коталонаш яьхай планал совгIа электроэнерги, металл, машинаш, кхы тайпа продукци арахецара даькъе вежарашха йолча республикай индустре коллективаша.

Заводашкеи фабрикашкеи шерра ларйнай «ТIехьабусараш боацаш бе болхI» яхача девизагIа йола яхь. Цу даькъе кIезига толамаш даьхадац. Ах шера йола продукци маьхал яккхара программа кхоачашъяьй Нохч-ГIалгIай, Черсий-Балкхарой Дагестански АССР ерригача предприятеша, къахьегама овсарлен план кхоачаш ца еш хинна предприятеш кIезигьеннай. Шоайла яхь лелаеча республикий къахьегама коллективай кхы а дукха тороеш я. Визза пайда эцац хIанз а производственни мощностех, доагор, энерги, бийдал, белха хьа йоаеш моттигаш я, хIаьта дикал лоха йолаш продукци арахец, из берригача белхах хьахулаш дар кIезигду. Йолаш йолча ерригача торонех кхы а биззагIа пайда эцилга — хIара коллектива сийлен гIулакх. ХIанз заводашкеи фабрикашкеи тIехь-тIехьагIа шерагIа дарйжаш латт. КПСС XXVI съезда даха ма доаггIара накъедахара кийчо елга. Ерригача республикий индустре къахьегамхоша съезд хьаел ла ди дукхагIа продукци арахецарца, плана заданеш тIанийца социалистически декхарашк ханал хьалха кхоачашдарца белгалде лаьрхIад.

ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА ПРОМЫШЛЕННОСТЕ ГIОЛЛА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташка)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестанскан АССР
Маьхала яккхача продукце боарама план кхоачашъяр	101,3	101,8	102,2	101,7
Соахка цу хана хиннечунца нийсйича валова продукци тIаккхетар	100,8	105,9	106,4	104,4
Къахьегама овсарле лакхъяра план кхоачашъяр	100,2	101,8	109	100,5
Соахка цу хана хинначунца нийсйича къахьегама овсарле лакхъяр	100,7	104,7	104,3	101,5
Ерригга промышленни предприятеш	129	136	117	195
Царех — продукци маьхела яккхара план кхоачаш ца яьраш	—	4	—	—

ЮРТА БОАХАМ

1980 шера хьалхарча ах шера юрта боахама продукци дукхагIа яккхара балхаш кхоачашдаьд вежарашха йолча республикай юрта боахама къахьегамхоша. Лоаццача ханашка дIайийнай бIаьсти дIаюв культураш, дIайийнача хIамашта гIулакх даьд. Колхозийи совхозийи кхашка дика хьункъам кхебаьб, хIаьта хIанз лаьтта леладераша берригга низ тIабакхийтаб хайкахьа а ца бойташ а из хьункъам чуэцара. Пачхьалкхенга ялдти лаьттанцара йоала кхыйола продукташ йоххара оттаяь планаш кхоачашъяра.

Хьайбаш леладеча фермай болхлоша 1980 шера хьалхарча ах шера, къаьстта хьалхарча квартале, чIоаггIа халонаш эзай соахка йокъал оттар бахьан долаш доакъар ца тоъарах.

Цу хьалашка фермай болхлой оарцагIбьлар хьайбаш аша ца долийташ цар продуктивность лох ца йолийташ болх дIаштIехьбаккхара. Нохч-ГIалгIайчен колхозийи совхозийи фермашка доахан, цу даькъе детта доахан, дукхагIа хиннад соахка цу хана хиннарашца нийсдича.

Цунца цхьана юртбоахаме производстве хIанз а кIезига даьц кхоачамбоацараш. 1979 шера хьалхарча ах шераца нийсйича ерригача республикашка кIезигьеннай валова йоакха шура. хIаьта дулх доаккхилга лакхденнад алхха Къилбаседа-ХIирий АССР, дулх кийчделга лоцденнад Дагестански, Черсий-Балкхарой, Нохч-ГIалгIай АССР-ашка.

ХIанз юртбоахама къахьегамхоша, берригга низ тIабер-забаьб хьайбай боахам дегIабоалабеча тIехьадиса хилар дIадаккхара, уж гIерт доакъара дика кхоачам вIаштIехьбаккха. ХIанз массе тайпара доакъараш дикка дукхагIа Iалашдаьд соахка цу хана Iалашдаь хиннарел.

Кхашкеи фермашкеи болх беш бола къахьегамхой КПСС XXVI съезда сийна къахьегама вахте а этта лаьттанцара йолеш хьайбайи ерригга продукташ ялара, уж пачхьалиенга йоххара йола ерригга плана заданеш тIанийца социалистически декхарашк кхоачашде и тIехкхоачашде а гIерташ тIателIа къахьегаш ба.

ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА КОЛХОЗАШКЕИ СОВХОЗАШКЕИ ХЬАЙБАЙ ПРОДУКЦИ ЯККХАР (проценташка)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестанскан АССР
Соахка цу хана хинначунца нийсдича дулх даккхар	81	102	95	99,7
Соахка цу хана хинначунца нийсдича валова шура яккхар	92	95	99,7	97
ХIара фуражни Iэттагера хьалха шура (кг).	229	293	316	209
Соахка цу хана хинначунца нийсдича гулдаь котама фуаш	104	116	103	100

ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ КИИЧЪЯРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташка)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестанскан АССР
Хьайбаши олхазараши	78	101	94	102
шура	98	100,2	97	100
фуаш	112	124	100,1	108
Соахка цу хана хинначех хьайбай продукци кийчъяра боарам:				
хьайбаши олхазараши	78	102	98	97
шура	99,3	102	100,4	100,6
фуаш	109	100,2	109	103

КАПИТАЛЬНИ ГIИШЛОШЪЯР

1980 шера хьалхарча ах шера подрядни гIишлон организацей коллективаша Iалашдаьд дукха производственни культурно-бытовойи объекташ хьалъяь йоахилга. Дикка лакхбеннаб 1979 шера хьалхарча ах шера хинначунца нийсбича капитальни вложеней боарам. Нохч-ГIалгIайи Къилбаседа-ХIирийи АССР гIишлонхоша наха чуIе цIенош хьалдаре ах шера план кхоачашъяьй, наха чуIе цIенош соахка цу хана хиннарел дикка дукхагIа хьалдаьд. ГIишлон площедкашка дикагIа пайда эц гIишлон техниках, дика вIаштIехьбаьккхаб къахьегам. ГIишлошъеча къахьегама овсарле соахка цу хана хинначунца нийсйича лакхъеннай Нохч-ГIалгIайи Черсий-Балкхаройи АССР-ашка. Бакъда, хIаьта а подрядни гIишлон организацей белха юкъе хIанз а долаш да кхоачамбоацараш. Капитальни вложеней юкъарча боарама ах шера план кхоачашъяьяц цхьаккха а республикаша. Ишта кхоачашъяьяц къахьегама овсарлен план а.

Дикка дукха подрядни гIишлон организацеш тIехьаюсаш я, цар кхоачашъяьяц хьалхарча ах шера план, хьалха а санна дукхахча объекташка материальни финансови ресурсаш дIа-юха екъ. дукхача объекташка дикал лоха йолаш чакхдоах балхаш.

1980 шера шоллагIча ах шерара гIишлонхой вахаш ниекъала я. хьалхарча ах шера даьрел дукхагIа хьалдеза цар наха чуIе цIенош. Iалашде деза планагIа лаьрхIа ерригга объекташ хьалъяь йоахилга.

ХIара гIишлон коллектива сийлен декхар да 1980 шу а бIарчча иттлагIа пятилетка а толаме чакхйоаккхилгеи керрдача къахьегама толамашца КПСС XXVI съезд хьаелла дениа кийчагIолгеи.

ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА КАПИТАЛЬНИ ГIИШЛОШЪЯРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташка)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестанскан АССР
Капитальни вложеней юкъарча боарама план кхоачашъяр	96	91,9	96	92,1
соахка цу хана хиннечунца нийсдича	107	107,6	105	109,2
Шу доладелча денз шоай низашца подрядни белхий план кхоачашъяр	102	94,9	96	91
Нах чуIе цIенош хьалдаре капитальни вложенеш дIахийтара план кхоачашъяр	103	83,1	79	80
соахка цу хана хиннечунца нийсдича	[illegible]	105,0	96	93,6
Наха чуIе цIенош хьалдахара план кхоачашъяр	108	111,7	66	68
соахка цу хана хинначунца нийсдича	118	148,3	54	114
Къахьегама овсарлен план кхоачашъяр	97	97,8	[illegible]	[illegible]
соахка цу хана хинначунца нийсдича	103	98,6	102	100
План кхоачашъяьчча юкъа гIишлон-монтажни организацей удельни дозал	30	47	37	30

ТОРГОВЛИ

Автономни республикий торговле организацей болхлоша 1980 шера хьалхарча ах шера керттерча хьокхамашта йола план кхоачашъяьй. Iалашдаьд бахача нахага промышленни кхачани товараш дохкилга дIахо дегIадоаладар. Шеръеннай торговлен общественни кхачани сеть, керда тиллаш столовеш хьал а яь. ТIехь-тIехьагIа шерагIа торговлена юкъеува прогрессивни формаш, лакхлу наха гIулакх дара культура. Дукха мероприятеш чакхйоах юртара торговли дIахо дегIайоалаяраи товаран. 1980 шера хьалхарча ах шера бахача нахага дехкад соахка цу хана дехкачул 4 процент дукхагIа промышленни кхачани товараш. хIаьта дерригаш лаьрхIача уж хул 1 миллион сом гаргга боарам болаш. Юртарча товарооборота боарам 6 процент лакхбеннаб. 1980 шера хьалхарча ах шера моттигерча промышленноста предприятеша торговни сете дIачудийнад халкъа эша товараш 18 миллион сом боарам болаш, из хул соахка цу хана дIачудейнарел 1 миллион сом е 6 процент дукхагIа.

Торговле болхлоша юкъе шерагIа иржаш латт парте XXVI съезда баха ма боаггIара накъабахара тIехьара социалистически яхь.

ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА ТОВАРООБОРОТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташка)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестанскан АССР
Пачхьалкхени кооперативни торговле розничи товарооборота план кхоачашъяр				
ерригга	100,3	101,2	102	100,8
цу даькъе:				
розничи товарооборота яр	100,1	101,4	102	100,6
общественни кхачани товарооборота яр	102,0	100,0	100,3	102,8

ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА БАХАЧА НАХА БЫТОВОЙ ГIУЛАКХ ДАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташка)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестанскан АССР
Шу доладелча денз бахача наха бытовой гIулакх дара юкъарча боарама план кхоачашъяр				
ерригга	98	101,7	102	100
соахка цу хана хинначунца нийсъйича				
ерригга				
цу даькъе	105	108	100	109,5
юрташка	117	112,9	110	108,1

СОАХКА ЦУ ХАНА ЯЬККХА ХИННАЧУНЦА НИЙСЙИЧА ЯЬККХА ШУРА (проценташка)

ФУАШ КИИЧДАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташка)

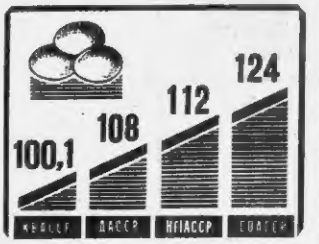

МАЬХАЛА ЯЬККХАЧА ПРОДУКЦЕ БОАРАМА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташка)

ЧУIЕ ЦIЕНОШ ХЬАЛДАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташка)

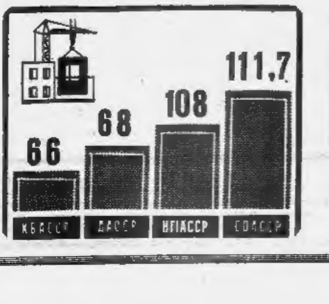

ТОРГОВЛЕ РОЗНИЧНИ ТОВАРООБОРОТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташка)

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКАШКАРА ХОАМАШ

ПАРТЕ ЛОАРХIАМЕ ДЕКХАР

Вьетнама къулбехье дукхача хана дена берригача мехка алат лоаттадеш я. Цу гIулакха аьттув болаш да укхазара дукха хьаьна лаьтташ, климатически хьалаш.

Ерригга Вьетнам социалистически а хьана дIаэттача хана дена укхаза, къулбехье, хьалъяьй шиъ эзар гаргга юртабоахама кооператив, 17 эзар производственни юртбоахама бригада, кха бIаь совгIа специализированни механизированни отряд.

ЧIоагIъеш латт партийни ячейкаш, административни органаш, цIенхашта теркам тIалоаттабу кадраш кийчъяра а царна кхетам белара а. Кооператораша пайда а дукхагIа хулаш боагIа.

Соахка хиндача КПВ ЦК VI Пленумо юрта боахаме хувцамаш дарах хоидамболлаш декхараш оттийнад. Уж чакхдехара керттера хилаш да дардоаца хьалаш да юрта боахама социалистически кооперации елга, эггара хьалха мехка къулбехье а еш. Цулукхьа из болх чакхбоаккхилга вьетнамски коммунисташта хьалхашка латтача дехкарех эггара лоархIамегIчарех цаI да.

Ханой.

О. ОЛЕННИК, АПН соб. корр.

МИЛЛИОНАШТА ЙОЛА УНИВЕРСИТЕТ

Укх шера шиъ 30 шу дизар дездеча знанеш дIайоаржаеча Ерригпозьски общества дукха болх белга хьахьоих укх цифраща: хIара шера эзар гаргга вIашагIкхетар, лекцеш, дискуссеш чакхйоах цо. 1979/80 дешара шера царца даьна лоацаш хиннав пхи миллион совгIа саг.

Знаней тайп-тайпарча отраслей 40 эзар гаргга специалист чуоагIаш йола общество ладуггIархоша вIашагIкхетар сакъердамегIа де хьаж, хадданза шерью лекцей тематика.

Общества белха керттера форма я халкъа университеташка занятеш чакхйоахилга. ХIаьта царех 70 процент гаргга юрташка болх беш е я. Къаьстта наха эшаш я медицинех, бокъонех, къахьегама законодательствех, педагогикех, искусствех лоьшa йола лекцеш. Халкъа университеташка ладуггIачарна знанеш кIоаргъе мовкъостал ду лаьрхIа тематика передачеш юйчъеча телевидене.

АПН.

ТIА-ТIА ДУКХАГIА ХУЛАШ ЛАТТ АФГАНСКИ РЕВОЛЮЦЕ ДОТТАГIИЙ

Москве вар Азей Африкай халкъий солидарноста Организаце (ОСНАА) генеральни секретара заместитель Барен Рей. Агентство печати Новости арайоаких АПН корреспондента Правов Андрейие цо еннa интервью.

* * *

АПН: Хьо вар Кабуле хиннача афгански халкъацарча солидарноста Дуненa халкъашта юкъерча конференце яхача ОСНАА делегацела керте лаьттар. Фу дар цига эггара чIоагIагIа хьа теркам тIаэзар?

Барен Рей: Са дувца бе лаж ба цхьан эпизодах. Цига йоаккхача хана йолча тха программа тIа белгалдаь дар Пакистанацарча доазонне 25 километр гаьна уллача Хост яхача йоккха йоацача городе гIоага. Цига тха йиш хилар, апрельски революци бахача наха шерри хьаллоацаш хилар тхоай бIаргашца бIарго. Афганистана территоре тIа хьатIабувлача бандиташта дукъала алхха регулярни эскара доакъоши милице отрядаши лаьтта Iац. Гера лу бахача наха — ахархошта, ремесленникашта, интеллигенцена. Тхоца къамаьлаш деш цар дувцар бандиташта дукъала латта а халкъо яьха коталонаш йохае лаьрхIача реакце планашца къоасам лоаттабе а шоаш кийча хиларах.

Мехкара хьал дегара дента тоаллуш доагIа. Афганистане цуй доазонел арахьара чуяьккха хинна бандитий керттера формированеш йохаьй. Цо йиш хилийтай Советски Союза шиъ бIун цхьадола дакъа Афганистанера арадаккха. ДагадоххарагIа аьлча, цу мехка се волаш, аз дукхаза къамаьлаш дир мугIарерча афганацаща революце коталонаш лорача советски салташа даь гIо дувцаш. Царех дукха а дукхагIа барaш дег тIера баркал оалаш бар СССР цо арахьара агресси юхатоха гIо дарагIа.

Тахан а тIехьа малхбузехьарча а китайрей а кепайоаюн тIа араюол Афганистана арахьара тIалаттиш цхьаккха е кхераж бацар яхии йола материалаш. Амма уж оалаш ба. Апрельски революци котъяьнначул тIехьагIа мехкара байдла дIабаха эксплуататораш-м дагабацар тIом боацаш шоашкарча хьалах бовла. Уж болабелар лоаллахарча Пакистане нийсхал яккха лаьрхIа йола тIема формированеш хьае.

Контрреволюцена гIо де оарцагIъьлар Вашингтони Пекини Советски Союза къулбехьарча доазонца марионеточни пачхьалкхе хьае лаьрхIа. Контрреволюционерех лаьрхIар цар, нагахьа санна Кабулера Iаьдал шоай бе доагIе, Вашингтонаи Пекинаи эшаш йола политика чакхйоахаргйола низаш.

Малхбузеи Пекини йолаелар Пакистана территоре тIа сайца бандаш герзаца Iалашъе. Герзаш а долаш йола группировкаш хьатIаюлар афгански территоре тIа, кердача Iаьдала эккалаш, активисташ боабора, бахача наьха хIамаш кхухьар, доахани жан кхувлар. Реакци бакъоица лаьрхIа яр Кабуле Чиле хинначуи тайпара йола тIема переворот е.

ГIулакхаш кхы а чолханегIа хилийтар предателя Амина. Цуй политически наькъо дукха нах хийрабаьхар кердача Iаьдалцара. Амин лаьрхIа вар революцех наькъа дог эккхийта. Дукхача даькъе из бахьан долаш вIаштIехьдалар малхбузехьарча пропаганда цхьайолча бусулба наьха пачхьалкхенашта «апрельски революци даьлах ца тешараштеи бокъонца болча бусалба нахан юкъера къовсам ба» аьнна хетийта.

Цу хьалашка Афганистана Халкъа-демократически партеи (НДПА) мехка правительства дийхар СССР-о шин пачхьалкхена юкъерча соглашенега хьежжа арахьара агресси юхатоха тIо дара Афганистане бIу чубоалабар. Советски Союзо дикка ха яьккхар из гIулакх де раьза йоацаш, хIаьта раьза а хиланзар духхьал ДРА дуккъаза дехар даьчул тIехьагIа, 1979 шера декабрь бетта мара.

ХIанз, Афганистанера хьал лертIаденачь а доазонел арахьара йоаккхий контрреволюционни формированеш чуяккарах бола кхерам дIабаьннача а хана, СССР шиъ бIун цхьадола дакъа арадаьккхад. Советски кулгалхоша яьча заявленех, из берригга арабоаккхаргба арахьара юкъегIертилга дIадаьлчен уж гIуланхаш кхы лаладерг ца хиларах йола чIоагIа гарантеш каракхаьчачен.

АПН: Хьона хетачох, мел лоархIам болаш хIама дулургдолаш я общественни организацеш, царна ОСНАА а, Къулба-Малхбузек Азера хьал лертIадоладера?

Барен Рей: Оаха гIо де деза Афганистанаи Пакистанаи юкъера переговораш йолалийтара. Массанена а хоьш да, Кабул хьоге а дено из хIама дагадолаш хилар. ХIанз шийна хетар ала дезар Исламбад я. Дукха ха йоаццаш Коломбо хиннача ОСНАА сессе оаха решени тIанийцай цу мехка пачхьалкхенца переговораш яра Пакистане делегаци йохийтийла аьна. Цхьабакъда, Исламбад башха тIаваццаш яц из гIулакх.

Кабуле долаш тха ераивьал хилар Афганистана юкъча мехкашцарча гIулакхий министраца Шах Мухаммед Достаца, хIаьта афгано-пакистански переговораш йолаллийтара гIо де лаьрхIа тхоаш хилара хьанъехьа информаци а йир. Цо тхона баркал а оалаш, аьлар, регионе машар оттабе лаьрхIача Афганистана правительства уйлашка хьежжа да из хIама, хIаьтта цо цIаьнха а белгалдаьккхар цу хьакъехьара переговораш е Кабул дийла а кийча хилар. ДРА арахьарча политика ведомствана керте лаьтта, дехар дир вай мехкашка бахача наха Афганистане латтача бокъонца долча гIулакхий хьакъехьа шерра информаци яр.

Дентара дейга дукхагIа хул апрельски революце доазол дехьара доттагIий. Буржуазни пропаганда цацах чакхдаланза дисац цхьадола бакъдараш. цудукъа наха хоа Афганистанера хьал лертIадоалаш доагIилга а хIаьта афгански кризис оалаш долча гIулакха эггара хьалха бехке дараш Малхбузен мехкаши Пекини хилар а. Цуках теша йиш я Афганистане бахача моллагIча сага.

(АПН).

МОСКВА. Сиреневи бульвара тІа хьайийллай «Измайлово» яха спорта Дворец.

Планета тІа чІоагІагІа барш гуллургба уйхаза, олимпийски совгІаташ дахарахьовсам лоаттабе. Пхи эзар саг юкъарчал доаццаш хьежа йиш йолаш хургва укхаза цу къовсамашка.

СУРТА ТІА: «Измайлово» яха спорта Дворец.

А. СТУЖИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ОЛИМПИЙСКИ ЦІЕРА СЕРДАЛ

Тахан торжественни а йоккха а событи я: вай Даймехка столице Москве XXII Олимпийски Ловзарий цІера ала лоталургба. Цун сердало къоагадергда хІандарчій замах эггара доккхагІа дола къовсамаш, сийнача экранашкара уж бІаргагургда Советий мехка мел бахача нахА.

Дерригa а бІаргаго хургьяр «ТкъоалагІча бІаьшерен тамашие» телевидени-хиина Іац. Московски Олимпиада хьееллача дийнахьа цу йоккхача событена хетаь торжественни церемони город Грозне а хургья. Республикерча дикагІа болча спортсменаша Советий Іадал доаккхаш байнарашта Павла Мусорова цІерагІча майдан тІа оттадаьча памятникера зІамигача олимпийски цІера эстафета хьоргья «Динамо» стадионе лаьрххІа оттабаь йиз болча кхачча. Укхаза йоккха митинг а кагирхой-спортиеия цІей а хургда. Эггара чІоагІагІа болча легкоатлетий, гимнастий, выступленеш хургья, волейболистий, футболистий матчаш чакхйоахаргья.

Олимпиада-80 тІулакк цу цхьан торжественни церемонеза дувзаденна Іац. Олимпиада хьатІакхоачаш вайцига хиннай академически гребле СССР-а сборни команди. Мехка дикагІа болча спортсменаша лакхача лоамашка улаача Кезенкой-Іам тІа тренировкаш чакхъяьхай.

Олимпийцаш боккхача безамца тІаийцар республикерча къахьегамхоша. Заняташ чакхъяхара а салаІара а мел эша хьилаш Іалашдир царна. Спортсмений хилар тІема а къахьегама а ветеранаш болча, зІашагІхийтар творчески коллективашца, гІорбаьнача культуре деятелашца.

Вай республикерча цхьан предприятеш — СССР 50 шу дизара цІерагІча химически завода коллективаца чІоагІа доттагІал тоссаделар олимпийций. Къонача производственникашеи гІорбаьначча спортсменашеи цхьана хьайийла комсомольски собрани чакхъяьнихар. Цар дийцар къахьегаме а спорте а шоаш доаха толамаш.

Заводчанаша новкъостал дир шоай доттагІашта «На веслах» яха пенгазет арахеца, массехк стенд е, грозненски [illegible] вахар хиякъо-кхаш дола фотовитрина е.

Кагирхой цхьана кинофильмашка, концерташка хьежар, живописах, музыках лаьца дийцар, зІаьта спорта йицъяланзар...

Боккхача безамца маньабаьхар грозненцаша шоай хьаьший. Олимпиаде аьттув балба, дайба лоаца баьккхар.

Г. ЦАХАЕВ.

● МАРКАШ ДУВЦ.

КЕРДА ВЫСТАВКА

Укх деношка краеведене Нохч - ГІалгІай республикански музее хьайийллай керда выставка. Из хетаьй тахан Москве хьаделлача XXII Олимпийски ловзарашта. Цига хьахьокхаш я вай республике цІи йеза боваш болча филателистий П. И. Михеевей Г. Г. Тамбиевей коллекцеш. Выставкага хьожаш болчарна укхаза довзаргІа 1896 шера дена укх шерага кхаччалца хиннача Олимпийски ловзарий истори. Укхаза я 400 гаргга олимпийски марка. Маркашка хьожаш вай торо я къаьнарча Элладера дьйна Париже кхача, цигара дьйна американски континенте — городе Сент-Луисе нийсдала, Лондоне, Стокгольме, Антверпене хьэцІнагІа даха. Вай хьамсарча Москве кхаьча. Выставке дукха я хозен дикен кийчъя цхьаццайола маркаш, бІарчача маркай сереш, блокеш. Хьожаш болчар сакъердаме тІеэцаргйолаш я 1896-чей 1900-чей шерашка арахийца маркаш, царна юкъе — 1892-ча шера Сарбонски университете доклад еш Олимпийски ловзараш юхадийнде деза аьнна кхайкарал даьча французски педагога Пьера де Кубертена хетаь маркаш, кхыраш.

А. БЕК.

МЕХАНИЗАТОРАШ КИЙЧБУ

Дика вІаштІехьбаьккхаб Экажкъонгий-Юртарча № 1 йолча юкъерча школа дешархой производственни бригада болх. Бригадана чудоагІа 60 бер. Уж ба 6, 7, 8, 9 классий дешархой. Цар доал ду 5 гектара тІа доакъара дІайийнача свеклашта. ХІанз цигача шоздагІа оасар деш ба уж. Дешархой салаІара дика йоакхо вьй совхоза кулгалхоша: кхай тІарча стане футбола, волейбола майдаш я, истола тІарча ловзарашта лаьрхІа вь помещени я.

Ала доагІа, бераш кхай тІа дІакхуллаш йола а, цар свеклана доал деш йола а техника школа йолга. Совхозо школана дика совгІат да из.

— Школе оаха кийчбу механизатораш, шофераш, — йоах школа директора И. М. Хамхоева. — Укх шера оаха арахийцаб 107 тракторист, царех цхьабарех совхоза механизатораш хиннаб. Механизатораш кийчбеча дика торо я тха: цу гІулакха кийчъяь дика кабинет я, тракторашлехка бераш Іомадеш трактородром я. Къона трактористаш Іомабеш совхоза специалисташ ба.

ТІадоагІача шера аттестата цхьана тракторостий удостоверенеш эцаргда бІаь саго, шоферий — кховаткъа выпускнико. Школе эггара хьалха дІаболабаь ба из тийна болх, цхьабакъда, тхо дог тийша да, цу дикача гІулакха тІехьале дика хургхилар.

К. МАРЗИЕВ.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) механизаторий удостоверенеш хьайна итт классаш чакхъяьхараш Д. Сакалови, М. Албогачиеви, Х. Хидирови даькъала буц Ц. В. Толдиева.

Н. ПЛИЕВА сурт.

ФЕ ХИЛА

1980 шера 1 июне арайначча къайгагІа ледара Правилаша водитель декхарийла ву паьгаз оаха ше дІааравалалехьа кхерам боацаш пассажираш дІа-юха бигара хьалаш бокъонца вІаштІехьдаьхалгах шиа дог тешаде.

Цхьабакъда, Наурски районa «Авангард» яхача колхоза доалахьарча Г-52 № 59—39 ЧИД яхача грузовой автомобила водитель, болх чакхбаьнначул тІехьагІа шиа сесага йоІа тІа а хоадаь ше бодаш, хьежавац кабина чиІ лІхийта дІакъайла я-яц. Моздокера ГІизларе бодача некъагІа 380 километре а кхаьча, гола тоххача метте кхалсаго наІара доаал дІатІа ма дехханге а хьаелласинай из. Кабина чура хІама хьалаца цун кхелехьа, бераца цхьа ІагІа чуеждай ма цу тІера, хІаьта йисалде а, бер деннад цига, кхалсаг лоза мара ца еш чоа ярах.

Машинаьхъах тІехвалара правилаш толхаяр эггара вогІа долча гІулаккех цаІ да, хІана аьлча водитело кхерам тІатосс шийна меттел, шийца багІача пассажирашта а. Цу тайпарча водителах ала дагІац — из водитель ва аьнна, хІана аьлча правилаш кхоачаше еза кхилгах дош хеташ вац из.

«Москвич» яхача автомашина водитела Л. П. Переделкос. Химикий улицагІа машинаьхъа ше дІатІа ма кхаьччияте а, шлагбаум хьалъайбарга хьежаш ца а латташ, шийх бІубенна а волаш, машинаьхъах сихагІа дехьавала лаьркІад. Машинаьхъа ше дІатІаваьначча хана цунна вІалла дага а хиннадац массехк метр мара гаьна йоацаш йоагІаш поезд йолга. Цигача тІакхийттай укхана поезд. Из бахьан долаш «Москвич» рельсаш тІа гІоллa текхдеш массехк метр мара чихьяц локомотив шортига боагІаш хилара. Цхьабакъда, уж метраш а тешй автомобиль хьаьца хІама ца дуташ вІашагІъяккхара. Цу чу вакхгІа вивь пассажири водители тепловозах «кура» техачул тІехьагІа больницерча менгеш тІа ниисбенниб.

Хьалхавалара правилаш толхаяй «Восход» яхача мотоцикла водителa Э. Захарова. Иштта хьалхавала венкача цо дувьнала машинаш укхача оагІорахьа а ваьнна грузовой автомашина тІатехай мотоцикл. Корта чІоагІ гІа бохабаь а [illegible] скорой помощо больнице Іоваллав водитель.

ДІадахача кІирагІа (10 июлера 17 июле кхаччалца) 55 авари хилй республика некъашкаи 4 саг ве а кхуш 37 саьта чІагІа а еш.

НГІАССР МВД ГАИ.

ИСТОРЕ ОАГІОНАШ

И. К. Айвазовскийи Нохч-ГІалгІайчеи

Шерра довзаш да Нохч-ГІалгІайченцара А. С. Пушкина, М. Ю. Лермонтова, Л. Н. Толстоя творчества бувзамаш. Массаза а этнографий, историй, археологий, Іилмахой - медиций уйла шийна чІоагІа тІаийзай Нохч-ГІалгІайчено.

Дукхачарна гучох, дагадоацаш нийсдена хІама хетадала тарлу, гІорбаьнача мариниста — форда тІара хатарш белгалдара шийна найсса кхы цхьаьнка воацачо, — эрсий меттел, дуккел а искусства историка чІоагІа юкъевахача И. К. Айвазовске шиа йоккхача «Алхан-Юрт» яхача полотна тІа (1869) хьахьехача Нохч - ГІалгІайчен башха-хоза Іаламо цун тергам тІаозар. Темага диллача на йоккха пейзаж форда романтикана гаьна а аьнна хетадала тарлуш я. Цхьабакъда, Іаьлаха-Юрта цуна гонахьара тамашийна хоза лоаман йоккха пейзажа дукхагІа доаац долча цун балхел кІезигагІа романтичны яц. Из полотно хІанз Нохч-ГІалгІай краеведчески музей выставке хьожаш оттаь я. Дерригаш а лаьрхІача грозненски музешка кхо картина да И. К. Айвазовске, хІаьта уж дерригаш а краеведчески музея доалахьа да. «Алхан-Юрт» яха картина диллар 60—70 шерашка художника творчество тоаенна, цун реалистически уйлаш чІоагІъяла йолаенна ха я. Дукхьал из я хІанз краеведчески музее хьокха оттадаь латтача цун картина белгалагІа йола башкало.

Из картина хьадара хьакъехьа ер ма дий аьнна кортa а болаш хьаьдан хІама дац, художника вахаран творчестванен хетадаьча литература тІа. ХІаьта дуккъал из ха ма йиа хьаьцта лоархІаме яр-м, художника шиа вахарех творчески биографен шиа тайпара цхьа оагІув яц хиларах тарра.

ХІаьта «Алхан-Юрт» яха картина хьадара истори, цхьайолча литературни источникашкa цу хьакъехьа дечa тешаладагІа, укх тайпара да.

1868 шера 41 шу даьнна волаш, хоам бу тоххамхочо Н. Барсамова, «Владикавказе, Къилбседа Дагестане, Гуниба, Дарьяле, Шуре, Сухуме, Закавказье, Армене хиннав» И. К. Айвазовский — «Девятый вал» яхача гІордаьннача картина автор. Цу хьакъехьа ше дувцаш автора юкъера дакъехьад И. К. Айвазовский Нохч - ГІалгІайчене хилар метел. «Алхан-Юрт» яха картина (хьалххагІе а яьча катурни зарисовкий лардатІа тІехьагІо дилла хиина) яздара факт ше а. ХІанз ала хала да, художнико Нохч - ГІалгІайчене мел кр ялиххай. Цхьабакъда, И. К. Айвазовске вай мехкаца, цун халкъаца хьаьшт хилар, шиа творчествана тема в ва из картина юкъедахьа цунна лар цхьа доллагІа дола дагадоацаш хиина хІама да ала йиш йолаш дале тамаш я. Вешта, из хьашт хьалха латтача эрсий интеллигенце уйладца дувзаденнача цун ханарча культуран лаьрхІарийн кІоаргагІча тІоанашка иллк хила деиаш да.

ДІахо Н. Барсамова йоах: «Кавказе гІолла лийна чакхваьнначул тІехьагІа Тифлисе сецав Айвазовский, цигга яздьй цо хьокха оттадаь хиина шийтта картина».

Цу 1869 шера даьча балхашта юкъе да ицтта Нохч-ГІалгІайчен Іалама мотивашца гІулакх доагІаш хила дезаш дола «Кавказа лоамаш», «Лоаман пейзаж» яхараш а. Цунах ха дезаш да (нагахьа сайна «Алхан-Юрт» яха картина Кавказе яздаьдале), И. К. Айвазовске вай мехка шин шу (1868—1869), бІарча даьккхадеце а, даькхи хилар. ХІаьта из кІезигача лоархІаме доацаш художника вахаререн творчески биограферен тешал да. ХІаьта «Алхан-Юрт» цхьинахьа Кавказа довзонел арахьа яздаьда хиина хетадалара цхьанха бахьан дац хиина.

Цхьабакъда, цхьаьнха-м да хетадала йиш йолаш. Нагахьа санна И. К. Айвазовске белгала 1868 шера шийтта картина яздаь а Тифлисе хьокха оттадаь а хиннадале, тІаккха И. К. Айвазовский 1868 шера Нохч - ГІалгІайчена хиннавац ала йиш йолаш да, хІана аьлча «Алхан-Юрт» яха полотно тІа латтар 1868 шу ма дий. ТІаккха, долче, 1868 шера Кавказе гІолла лийна ше чакхваьнначул тІехьагІа И. К. Айвазовский 1869 шера лаьрхІа воагІа-их Нохч - ГІалгІайчене. Цхьабакъда, из а башха тешавеш дац, хІана аьлча из 1868 шера Нохч - ГІалгІайчене вена а юхьаьнцара цун Іаламах йола зарисовкаш яздьв а хила езаш хул (Н. Барсамова яхача тайпара), хІаьта картина 1869 шера яздаь хул. Цхьабакъда, цу шинна а хьало И. К. Айвазовский 1869 шера санна, иштта 1869 шера а Кавказе [illegible] вад яхача деша [illegible] хувцац, цу шин шера из хаддаза укхаза [illegible] ваьна а е къаьст-къаьста воагІаш цу шерашка вена вахавар аьнна а. Шеко йоацаш, И. К. Айвазовский Кавказе, белгала аьлча Нохч - ГІалгІайчене, хилараx дола вайна хетараш дукха чІоагІагІа хургдар, нагахьа санна художнико шиа полотно тІа кулг яздеча хана картина дилла бутт оттабаь хиннабдаре.

Халахете а, алапза далац, «Алхан-Юрт» яха картинех И. К. Айвазовский вайцига хиина хаи историкашеи искусствоведашеи хІанзалца хьа къоастаь ца хилар. И. К. Айвазовский — из алхха цІи хиина Іац... Феодосерча эрсий художнико (хьаваьннача къамаьга диллача эрзало — Гайвоповский) шиа цІи геттаренна а иштта йийза ма хиннайа вай мехка низ болчеи сийлахь - доинхачеи Іаламца. «Алхан-Юрт» яхача полотна художественни форма анализ яра денкар вай оттадац, полотно юхаметтаоттае эзаш хиларах вІаллагІа а. Вайна лоархІамегІа дар И. К. Айвазовске творчества Нохч-ГІалгІайченцарча бувзамаш проблеме хьоастар. Иштта кІезиг-кІезига ховам хьагул а деш, дукхагІа духтІадуьл вай воай мехка историе йовзаш йоацача оагІошта, цуница цхьана шерью XIX бІаьшерен эрсий изобразительни искусства хьаштий горизонтах йола уйлаш.

Иштта лоархІаме материал дукхагІа хьаІоаш хиларах шишегІа хьалхашка отт тема: Нохч - ГІалгІайчен вахари быти — эрсий художникий творчестве. Цо хІанзле а хьахьокх чІоагІа беркатен сакъердамеи, Іилман - довзара, художественни, эстетически лоархІам болаш хиние ца Іеш, кхетам балара лоархІам болаш а ше хургхилар. XIX бІаьшерен эрсий литература тІем лоазе тІем из темах хьа оттача тайпара. Шиа аргІанна цхьан темах йола уж шиш фактор вІаши нийсьеш аьча анализо вай мехка историе керда оагІош хьелларгъя дІахо йодача хана.

А. ИЗМАЙЛОВ.
Нохч - ГІалгІай АССР культура министерства искусствай отдела инспектор.

САЛОІАЧА ДЕНОШКА ХУРГДА

19 июль.

С. М. Кирова цІерагІа культуран салаІаран парк. «Салют, Олимпиада» яха Москве хьаделлача XXII Олимпийски ловзарашта хетадаь цІей. 10.00. Баьццара театр. ЦІей хьаделлар. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 14.00. «Москвас лу салют» яха радиоконцерт. 17.00. Музыкальни эстрада. Нохч-ГІалгІай АССР пачхьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 18.00. Кинолекторий. «Физкультурен спорти — укхацІенои тедам» яха лекци. 19.00. «Спорт — из низ, могаш-ал, къонал» яха кинохьокхар.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 10.00. Ахканара берий майда. «Яга, Олимпиада цІи!» яха спортивни цІей. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 11.00. «Мультфильмай мехка никъбар» яха киноутренник. 19.00. Ахканара кинолектори. «Заводской райони заводчанаши» яха кинохьокхар. 19.00. Ахканара хадара майда. Болх беш я «Оригинал» яха дискоклуб.

Н. К. Крупскай цІерагІа культура Дворец. 15.00. Болх беш я аттракционаш. 19.00. Кинолектори. «Іилмой дикой лаьтта са доалла хІама хьалхилара хьанкехьа» яха лекци. Гойтаргда «Наха ярга сатувсаш йола кхалсаг» яха фильм.

Пролетбата цІерагІа культура ЦІа. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 11.00. Болх беш да «Чебурашка» яха берий кинотеатр.

20 июль.

С. М. Кирова цІерагІа культуран салаІаран парк. Металлурга денна хетадаьна салаІар. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 14.00. «Вай хьамсара ашараш» яха радиоконцерт. 14.00. Массовеи ловзараш, викторинаш. 19.00. «Металлурге легІаяр» яха кинофильм. 18.00. Баьццара театр. «Красный молот» завода болхлой коллективна салаІар. 18.30. Концерт.

ПРАВОВИ КХЕТАМ ЛУЛГА ДОАРЖАДЕ

Нохч - ГІалгІай юстице министерстверча правови пропаганда йолча республикански совета заседани хилар.

Совето ладийгІар Грозненски вкино - коньячни комбинате правови кхетам балараи советски законодательство дІайовзийтарани беча балхах долча дешага. Цу хьакъехьа шоаш дечох лаьца хоам бир комбината кертерча инженера Э. А. Авакова.

Совето белгалдаьхар правови кхетам балара болх укхаза ледара латтилга, касткаста лечкъориш хулга. Цу хІамаша воца ювцийт хІанзле шиа пятилетка кхоачашъяь йола цар коллектив. Цудухьа цу хьакъехьа беш бола болх эрггаьккха тоабелга, из хьаддача планагІа чакхбоахилга могадир.

Правови знанешта йолча халкъа университетий 1979—1980 дешара шера итогашка хьежар координационни совет. ДІадахача шера республикерча 30 халкъа университетеи къонача юристий 18 школеи дешаш хиннав 5 эзар гергга саг. Цуница цхьана белгалдаьккхар укхаза республика цхьаь цхьан предприяте, дешара заведене цу тайпара университеташ йоацилга, «Знание» обществa республикански обществерча халкъа университеташта йолча совето шиа болх тесса лелабелга хІана а боахама законодательство Іомаду факультет цхьанинахьа а йоацилга, правови пропаганда ека гойтара агитацех хайра пайда ца эцилга.

1980 шера шоллагІча ах шера балха план чІоагІийр совето.

С. ШАВИЕВ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Деша баха ловчар ТЕРКАМГА!

Грозненски мехкдаьтта техникумо 1980 — 1981 дешара шера дийнахьарчеи заочни отделенешка деша

ДЕШАРХОЙ ДІАЧУЭЦИЛГА ДІАКХАЙКАДУ

укх специальностех:

1. Пайдане оахкалаш лохаш из геофизически методаш пайдане оахкалаш долча мотттигаш толкхаш дерa (алхха дийнахьарча отделене).

2. Мехкдаьттаи газови скважинашта эксплуатаци яр (дийнахьарчеи заочнии отделенешка).

3. Мехкдаьттаи газови скважинашка бурув тохар (дийнахьарчеи заочнии отделенешка).

4. ЦІерай юьлара духьалара техникех кхерамзлех (алхха дийнахьарча отделене).

5. Мехкдаьтта промыслови хими (алхха дийнахьарча отделене).

ДЕШАРА ХАНАШ

Дийнахьарча отделене — 8 класс яьккхарий — 3 шу а 6 бутти.

Заочни отделене — 8 класс яьккхарий — 5 шу.

Заочни отделене — 10 класс яьккхарий — 3 шу.

Техникуме деша баггІерашкара заявленеш хьайийо:

а) дийнахьарча отделене — 31 июле кхаччалца;

б) заочни отделене — 10 августа кхаччалца.

8 класс оценкаш «4», «5» йолаш чакхъяьккхараш экзаменаш йоацаш дІачуэц.

Деша дІачуэцаш дІалуш йола экзаменаш хургья:

а) дийнахьарча отделене — 1 августа денз 20 августа кхаччалца.

б) заочни отделене — 15 августа денз 20 августа кхаччалца.

Деша баггІерашa дІалуш еза экзаменаш:

8 класс чакхъяьккхарашa:

1. Математика (устно).

2. Эрсий метт (диктант).

10 класс чакхъяьккхарашa:

1. Математика (устно).

2. Литературеи эрсий метта (сочинени).

Заявленеца хила деза документаш:

Кизза юкъера йоаца е юкъера школе йистехкара тешал е аттестат (подлинник).

Медицински справка (форма № 286) (справки бланкаш техникумера дІаэца йиш я).

Прививкайи анализий результатий хьакъехьара справка.

6 фотокарточка (корта тІа хІама а йоацаш даьккхаь. 3х4 размер йолаш).

Вай ха тІайола тешал е паспорт, военни билет (техникуме хьаеча хьехьонхa деза); производственни балха стаж йолчо къахьегама книжки тІара хьаийца выписка.

Дийнахьарча отделене деша хьачуийцараш бетта 30 сомей 37 сомей боарам болаш стипендеш тел. тІехдика дешарашта — 37 сом 50 кеп., 46 сом 25 кеп. Городал арахьа бахарашта города центрерча общежитера моттигаш лу.

Техникума ший вхканара укхацІенои лагерь я Каспийски форда йисте. Цига салаІа болхача дешархойта льготни путевкаш тел.

Заявленеш хьачу а нийо йоагІаш йола справкаш дІа а тел укх адресагІа: НГІАССР, 364000, г. Грозный, Клары Цеткин ул. 14/53.

Приемни комисси. Телефон 2-63-09, хьехa 52.

ДИРЕКЦИ.

ГРОЗНЕНСКИ УЧЕТА МЕХАНИЗАЦЕ ТЕХНИКУМО ДЕША ХЬЕХ

8-гІеи, 10-гІеи классаш чакхъяьккхараш 1980 — 1981 дешара деша дийнахьарчеи заочни отделенеи деша дІаэцалга дІахойт Грозненски учета механизаце техникумо.

Дийнахьарча отделене деша дІаэц укх специальностех:

1. Техник-электромеханик.

2. Учета механизаци яра техник (алхха 10 класс чакхъяьккхараш).

3. Промышленни учета бухгалтер.

10 класс чакхъяьккхарий группагара заявленеш дІачуийо 15 август кхаччалца.

8 класс чакхъяьккхарий группагара — 31 июле кхаччалца.

Деша дІаоттара экзаменаш дІаяла еза:

8 класс чакхъяьккхарий: эрсий метт (диктант), математика (устно).

10 класс чакхъяьккхарий: эрсий метт (сочинени), математика (устно).

Заочни деша дІаэц алхха 10 класс чакхъяьккхараш укх специальностех:

1. Промышленни учета бухгалтер.

2. Учета механизаци яра техник.

Заявленеш дІачуийо 9 августе кхаччалца.

Деша дІаоттара экзаменаш дІаяла еза 10—20 июлех, 10—20 августех: эрсий метт (сочинени), математика (устно).

Городе ца бахарашта общежити лу.

Техникума адрес: 364060, г. Грозный, Кирова проспект, 6.

ТЕЛЕВИДЕНИ

19 июль.

I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаьр».
8.40 — Іуйранара гимнастика.
9.00 — «Вай спортивни фабрикашта кІалха». Концерт.
9.25 — «ДикагІа дола товараш дукхагІа».
10.10 — Москве музей художественни гань.
11.00 — «Дунен халкъий творчество».
12.00 — «Кинопутешестви клуб».
13.00 — «Кхоана металлурга Ди дія» СССР боссолча металлурги министра И. Ф. Ломако къамял.
13.15 — Мехка искусстви мастерий а музыкальни коллективий а концерт.
13.00 — Политически обозревателя В. П. Бекетова беседа.
14.30 — Кердадараш.
14.45 — «Спортлото» тираж.
15.00 — «Олимпиада музъамаш».
15.30 — XXII-гІа Олимпийски Ловзарий торжественни хьаделар. В. И. Ленина цІерагІча Центральни стадионера трансляци.
19.45 — СССР халкъа артиста О. Попова лакъа дешаш долча «Солнце в авоське» яхача телевизионни музыкальни фильма премьера.
21.00 — «Хаьр».
21.45 — «Моховай хьона. Олимпиада». Музыкальни программа. Ластечьча кердадараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — «Школьни шераш» яха документальни фильм.
9.30 — Виолончелистий ансамбла концерт.
9.55 — «Дайшиа хІамай дуненгіа».
11.05 — «Вай доттагІа Олимпийски Мишка».
11.30 — Мультфильм.
12.05 — Массехк хургдола доакргдолча доттагІал», 4-гІа передача (нохчий мет.).
12.15 — А. В. Луначарске цІерагІча Тамбовски областной драматически театра спектакль.
13.30 — «Жи-парий, меккарой».
16.15 — Берий художественни коллективий концерт.
17.15 — «Советски Союза городашка гІолла», «Донецк — шахтерски столица», «Іажаша сайдай ваьнна город», «Архангельск» яха кинопрограмма.
18.15 — «Нагахьа санна шоана сом шиш еза я...» Фильм-концерт.
18.55 — «Рабнов лу ва» яха А. Яшина произведенех йола литературни композици.
20.00 — «Байса даьнъала хийла шув, бераш».
20.30 — «Художникех дола дувцарию». Скульптор Вера Мухина.
21.00 — «Са мехк». Телевизионни документальни фильмай программа.
21.40 — «Кавказски ескр» яха телевизионни художественни фильм.

20 июль.

I ПРОГРАММА
МЕТАЛЛУРГА ДИ

8.00 — «Хаьр».
8.35 — «ГургалбеттА сахьат».
9.25 — «Іуйрапара почта» яха музыкальни программа.
9.35 — XXII-ча Олимпиада Ловзараш. Велоспорт. Шоссе. 100 километр командин хахкар. Баскетбол. Кхалнах. Итале вІашагІатеха команда — Болгаре вІашагІатеха команда. КІалтохаргаш латар. Хьалха яхьамара яхь. Хичу бургаш долазар. Венгре вІашагІатеха команда — Румыне вІашагІатеха команда. Бокс. Хьалха юхьанцара яхь. Йиша хьувсар. Пистолет. Финал. Перерывех а передача Эпстеньча а кердадараш.
15.15 — «Мехка кхахаш».
15.45 — Тахан металлурга Ди да. СССР Іаьнжача металлургия министра И. П. Казанеца къамял.
16.00 — «Музыкальни киоск».
16.30 — «Советски Союза гІулакх деш ва!»
17.00 — Мультфильм.
17.25 — «Дунен халкъашта могара панорама».
17.55 — XXII-ча Олимпиада Ловзараш. Футбол. СССР вІашагІатеха команда — Венесуэла вІашагІатеха команда. Мийсерга герзаш кхувсар. Пистолет. Финал. Иаьа дар. Финалаш. Кхе атлетика. Финал.
21.00 — «Хаьр».
21.30 — Олимпиада дневника.
22.00 — XXII-гІа Олимпийски ловзараш хьаделара хетаь Кремлевски Дворецера концерт. Юстедальча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — «Лазги» яхача Узбекски вокально-хореографически ансамбла концерт.
9.30 — «Пламене а вахар а. Хургдолчун хьакъехьа йола йовзаь». Документальни фильм.
9.35 — XXII-ча Олимпиада Ловзараш. Мачь дар. Хьалха юхьанцара яхь дар. Академически нексаш хьахкар. Маlанах. Хьалха юхьанца нексаш хьахкар. ХІанзаре нитоборье. Доацара спорт. Баскетбол. Маlанах. Чехословаке вІашагІатеха команда — Бразиле вІашагІатеха команда. Хичу бургаш деозар. СССР вІашагІатеха команда — Итале вІашагІатеха команда. Югославе вІашагІатеха команда — Куба вІашагІатеха команда. Бокс. Хьалха юхьанцара яхь. Гимнастика. Маlанах. Кхоачашъяла ергйоаца программа. Баскетбол. Кхалнах. СССР вІашагІатеха команда — Югославе вІашагІатеха команда. Хичу бургаш деозар. Трёхчлен. Кхалнах. Хьалха юхьанцара яхь. БалтІара хоккей. Маlанах. Польша вІашагІатеха команда — Куба вІашагІатеха команда. Перерывех — «Байса даьнъала хийла шув, бераш».
20.00 — «Са мехк». Телевизионни документальни фильмай программа.
22.00 — XXII-ча Олимпиада Ловзараш. Футбол. ГДР вІашагІатеха команда — Испане вІашагІатеха команда.

РАДИО

19 июль.

6.00 — КПСС XXV-ча съезда никъа доалаш. «Доврашка хьо боло» (нохчий мет.).
6.35 — Ашараш.
7.15 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.15 — Передачий программа.
8.25 — «Къонал» яха радиожурнал (эрсий мет.).
11.00 — «Вай вахара ашараш» яхача цикланцара передача (эрсий мет.).
11.40 — «КІоархал» яха сатирически журнал (гІал. мет.).
12.00 — Волков. Ветерана дагадаттараш (нохчий мет.).
13.20 — Хоамаш.

ХІАВАЛТА

Тахан республике гІоллеи Грознеи кІезиг-дукха морхаш а йолаш, йовхаи а йоацаш, малхбоалехьара секунде 3—8 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 28—33, Грозне 30—32 градус йовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана лоаммеи хувцалуш морхаш а йолаш, йовхаи а йоацаш, тайп-тайпарча оагІонашкахьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура буьйса 15—20, дийнахьа 27—32 градус йовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-06; редактора заместителa — 9-24-03; бехктокхаме секретаре — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностеи транспортеи — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехатий — 9-24-07; корректорски — 2-89-86.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-06; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-86.

Газет арадувл шинарей, среи, шоаттей деношка

СФ00271. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3485.